

Oplegnotitie aanbieden concept Regionaal Beleidsplan Politie

AAN: Gemeenteraden van de gemeenten in de eenheid Limburg

VAN: Regioburgemeester van de eenheid Limburg, mw. J.M. Penn - Te Strake,
Hoofdofficier van Justitie Arrondissementsparket Limburg, dhr. J.A.C. van Berkel,
Politiechef eenheid Limburg, mw. I.P.M. Schäfer – Poels

BETREFT: aanbieding van het ontwerpplan / concept beleidsplan politie 2024 - 2027

DATUM: maandag 9 januari 2023

Inleiding

Voor u ligt het 'ontwerpplan' oftewel het 'concept' Regionaal Beleidsplan Politie eenheid Limburg 2024 – 2027 (RBP). Dit plan is een resultaat van een zorgvuldig proces van de samenwerkende veiligheidspartners (gemeenten, openbaar ministerie en politie) van de eenheid Limburg.

De Regionale Driehoek biedt u dit conceptplan aan op basis van het gestelde in de Politiewet 2012 (artikel 38b en 39, verderop uitgewerkt). Deze oplegnotitie neemt u mee in het proces van totstandkoming, verdere voortgang en besluitvorming, alsmede uw aandeel hierin. Deze oplegnotitie is verder voorzien van de belangrijkste zaken die in dit plan zijn opgenomen. Daarvan is een verkorte weergave gemaakt, de zo genoemde highlights. Voor de volledigheid en samenhang is het echter van belang om het volledige plan tot u te nemen.

Proces

Dit plan is 'bottom up' tot stand gekomen. Vanaf begin 2022 hebben een ambtelijke werkgroep, samen met het openbaar ministerie en onder regie van de politie, intensief met elkaar samengewerkt voor de oplevering van bijgevoegd ontwerpplan / conceptplan.

Opzet RBP 2024 - 2027

In dit beleidsplan zijn ambities en doelstellingen uit de verschillende (gemeentelijke) integrale veiligheidsplannen (IVP) samengebracht met landelijke beleidsdoelstellingen uit de nationale Veiligheidsagenda 2023 - 2026. Deze zijn gezien vanuit brede maatschappelijke ontwikkelingen en de specifieke Limburgse context, om zo tot regionale prioriteiten, doelstellingen en ambities te komen. Daarmee neemt dit RBP de verbindende positie in tussen het lokale en nationale veiligheidsbeleid. Door deze opzet wordt aan de lokale driehoeken de maximale ruimte gegeven om lokaal de keuzes te maken voor de prioritering van de politie inzet op de lokale thema's. Een integrale aanpak van veiligheids- en overlastvraagstukken is daarbij het leidend principe, waarbij optimaal wordt samengewerkt onder regie van de eigenaar van het vraagstuk.

Nog meer dan voorheen hebben maatschappelijke ontwikkelingen laten zien dat meerjarige beleidsontwikkeling om flexibiliteit vraagt. Kunnen inspelen op actualiteiten is daarom noodzakelijk. De politie is als geen ander, in gezamenlijke afstemming met het bevoegd gezag, de wendbare organisatie die kan inspelen op wat een continu veranderende omgeving en samenleving van haar vraagt. Met deze gekozen opzet is er meer ruimte en flexibiliteit om in te kunnen spelen op de actualiteit.

De inhoudelijke thema's en ambities zijn benoemd op de pagina's alwaar de highlights zijn weergegeven. Daarnaast maakt de verdeling van politiecapaciteit voor de eenheid Limburg standaard deel uit van het RBP. Conform de gemaakte afspraken in het RBO van 14 oktober 2021 zijn de uitkomsten en de opvolging van het AEF werklasteronderzoek verwerkt in de formatie van de eenheid Limburg.

Voortgang

Verzoek aan Limburgse gemeenteraden

Conform de Politiewet 2012, art 38b, lid 2, wordt dit ontwerpplan / concept Regionaal Beleidsplan Politie 2024 – 2027 aan u voorgelegd c.q. ter kennis gebracht, waarbij u in de gelegenheid wordt gesteld een reactie in te dienen.

U kunt hierbij rekening houden met de reeds toegelichte opzet van dit plan, waarbij sprake is van een integraal opgesteld kaderplan waarin maximale ruimte aan de lokale driehoeken wordt geboden voor het maken van eigen keuzes ten aanzien van de aanpak van veiligheids- en overlastvraagstukken en/of de inzet van politie.

Tijdslijn

RBO 15 december 2022	Bespreking concept Regionaal Beleidsplan Politie 2024 -2027 (ontwerpbeleidsplan).
Jan. 2023 tot 26 mei 2023	Horen gemeenteraden conform Politiewet 2012.
RBO 29 juni 2023	Vaststellen Regionaal Beleidsplan Politie 2024 – 2027.

Deadline

Het is de bedoeling om dit conceptplan in het Regionaal Bestuurlijk Overleg van juni 2023 vast te stellen. Derhalve wordt u verzocht uiterlijk vrijdag, 26 mei 2023 uw reactie kenbaar te maken aan:

- de Regioburgemeester van de eenheid Limburg, mw. J.M. Penn-te Strake,
- via het emailadres: wilma.derissen@politie.nl (adviseur Regioburgemeester).

Wettelijk kader conform Politiewet 2012

Artikel 38b

1. De gemeenteraad stelt ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie.
2. Voorafgaand aan de vaststelling van het beleidsplan, bedoeld in artikel 39, eerste lid, hoort de burgemeester van een gemeente in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert, de gemeenteraad van die gemeente over het ontwerpbeleidsplan.

Artikel 39

1. De burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert en de hoofdofficier van justitie stellen ten minste eenmaal in de vier jaar, met inachtneming van de doelstellingen, bedoeld in artikel 20, eerste lid (landelijke veiligheidsagenda), het beleidsplan en jaarlijks het jaarverslag voor de regionale eenheid vast. Het beleidsplan omvat in ieder geval de verdeling van de beschikbare politiesterkte waaronder de beschikbare wijkagenten, bedoeld in artikel 38a, eerste lid, over de onderdelen van de regionale eenheid, rekening houdend met het belang van een goede vervulling van de politietaak in alle betrokken gemeenten en de doelen, bedoeld in artikel 38b, eerste lid.
2. Indien het beleidsplan of het jaarverslag niet overeenkomstig de eerste volzin van het eerste lid kunnen worden vastgesteld, stelt de regioburgemeester in overeenstemming met de hoofdofficier van justitie het beleidsplan respectievelijk het jaarverslag vast.
3. Indien de regioburgemeester en de hoofdofficier van justitie niet met elkaar tot overeenstemming kunnen komen over de in het tweede lid bedoelde stukken, legt de regioburgemeester dit verschil van zienswijze schriftelijk voor aan Onze Minister die alsdan beslist. De regioburgemeester brengt de stukken in overeenstemming met de beslissing van Onze Minister.
4. De regioburgemeester zendt het beleidsplan en het jaarverslag aan Onze Minister en de korpschef.
5. Tegen het besluit tot vaststelling van het beleidsplan, bedoeld in het tweede lid, kan de burgemeester van een gemeente in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert beroep instellen bij Onze Minister. Deze beoordeelt of het beleidsplan op onaanvaardbare wijze afbreuk doet aan het belang van een goede vervulling van de politietaak in de betreffende gemeente.
6. De regioburgemeester brengt het beleidsplan in overeenstemming met het besluit van Onze Minister zonder dat hiervoor de instemming van de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert en de hoofdofficier van justitie noodzakelijk is.

Highlights Regionaal Beleidsplan Politie

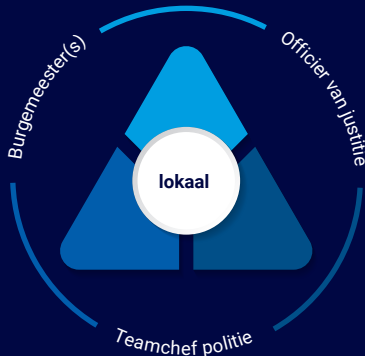
Eenheid Limburg | 2024 - 2027

Alleen ga je sneller, samen kom je verder!

Positie RBP

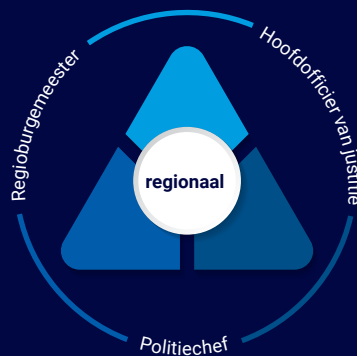
lokaal driehoeksoverleg: afstemming over de gezamenlijke inzet op lokale prioriteiten en thema's inzake criminaliteitsbestrijding.

Product: lokale veiligheidsbeleid

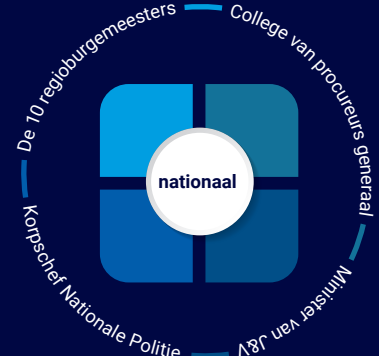
regionaal driehoeksoverleg: afstemming over de gezamenlijke aanpak van regionale thema's inzake criminaliteitsbestrijding.

Product: RBP

landelijk overleg veiligheid en politie: afstemming over het beheer en taakuitvoering van de Nationale politie.

Product: Veiligheidsagenda

Herijking RBP

Het bevat de strategische focus voor het politiewerk in Limburg. Anders dan voorheen zijn thema's geselecteerd waarop gezamenlijke ambities zijn opgesteld om vanuit een collectieve en gedeelde verantwoordelijkheid een bijdrage te leveren aan een veiliger Limburg. Daarmee is dit RBP congruent aan, en de verbindende schakel tussen, het lokale veiligheidsbeleid van de verschillende Limburgse gemeenten en de nationale Veiligheidsagenda.

Gezamenlijke ambities die bijdragen aan de inzet op de regionale thema's:

- (Inter)gemeentelijke samenwerking op gemeente overstijgende veiligheidsvraagstukken versterken.
- Slimmer samenwerken door innovatie op intelligence.

Maatschappelijke veiligheidsvraagstukken

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

- Verdovende middelen
- Witwassen
- Mensenhandel
- Excessief geweld

De verdeelde samenleving

- Maatschappelijke onrust
- Extremisme, radicalisering en terrorisme
- Kwetsbare personen met onbegrepen gedrag

Rode draden

Daarnaast zijn een aantal rode draden zichtbaar die door talloze maatschappelijke (veiligheids)vraagstukken heen lopen zijn, steeds terugkeren en waarvan de onderlinge verwevenheid steeds sterker wordt. Ze zijn van grote invloed op de gekozen thema's, maar hun reikwijdte gaat in Limburg veel verder.

- Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit
- Jeugdcriminaliteit
- Internationalisering

Hiermee blijft het lokaal gezag in positie blijft en biedt het plan (ook toegevoegd) voldoende ruimte in de uitwerking om vanuit de lokale context focus aan te brengen, te prioriteren en richting te geven aan de operatie en zo tot de meest betekenisvolle aanpak te komen. Concretisering op de uitvoering vindt plaats in het Jaarplan politie.

De verantwoording vindt plaats (idem) in het Jaarverslag politie.

Politie Limburg is in beweging om dit te realiseren door:

- grenzeloos samenwerken
- innoveren en vernieuwen
- passend organiseren
- gezamenlijk en integraal
- ondersteunend aan bevoegd gezag
- adaptief (rekening houdend met veranderende context, formatie en middelen)
- menselijke maat, in balans voor politiemedewerkers

Werklastonderzoek / formatie

Conform artikel 39 van de Politiewet 2012 wordt de verdeling van politiesterkte over de basisteams en districten in het beleidsplan vastgelegd. Het vaststellen van deze formatie betreft een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Alhoewel deze cijfermatige weergave doorgaans als vanzelfsprekend wordt ervaren en ook nu bekend is, kent dit beleidsplan een gewijzigde formatie. Dit is het resultaat van het zogenoemde 'werklastonderzoek' dat in opdracht van het bestuur is uitgevoerd binnen de basisteams van de eenheid Limburg.

Uitkomsten werklastonderzoek en bestuurlijke afspraken

- Uitgangspunt is het eerlijk en daarmee opnieuw verdelen van de formatie van en over de basisteams.
- Voor deze herverdeling de 'werklast' als verdeelsleutel hanteren.
- Deze herverdeling baseren op de uitkomsten van het werklastonderzoek. Dus de formatie van de basisteams in overeenstemming brengen met de uitkomsten van het werklastonderzoek en tevens toekomstige politieformatie voor de basisteams conform deze verdeelsleutel verdelen (zie raadsinformatiebrief van juli 2021).
- Deze herverdeling feitelijk effectueren bij het vaststellingsproces van dit Regionale Beleidsplan Politie 2024 – 2027 en de volledige looptijd van vier jaar benutten om de herverdeling te realiseren, waarbij de formatie van een basisteam maximaal met 4% per jaar wordt gewijzigd.
- Structureel inzetten op de strategische beïnvloedingsstrategie met als doel de formatie van de politie-eenheid Limburg uit te breiden.

Aanpassing formatie basisteams gedurende 2024 – 2027

Basisteam	Oud	2024	2025	2026	2027	AEF
Venray / Gennep	82,2	1,8	1,3	0,8	0,4	86,5
Horst, Peel en Maas	73,2	5,2	3,6	2,2	1,3	85,5
Venlo / Beesel	165,5	6,8	4,7	2,9	1,7	181,6
Weert	109,2	6,3	4,4	2,7	1,6	124,2
Roermond	95,2	3,8	2,6	1,6	0,9	104,1
Echt	74,2	4,4	3,0	1,9	1,1	84,6
Noord- en Midden-Limburg	599,7	28,1	19,5	12,0	7,3	666,6
Brunssum / Landgraaf	144,1	-5,8	-5,6	-5,3	-1,0	126,5
Kerkrade	80,3	-1,9	0,0	0,0	0,0	78,4
Heerlen	182,2	-7,3	-7,0	-6,7	-6,3	154,9
Parkstad	406,6	-14,9	-12,5	-12,0	-7,3	359,8
Heuvelland	91,7	-0,8	0,0	0,0	0,0	91,0
Maastricht	208,5	-8,3	-7,0	0,0	0,0	193,1
Westelijke Mijnstreek	183,1	-4,1	0,0	0,0	0,0	179,0
Zuid-West-Limburg	483,3	-13,2	-7,0	0,0	0,0	463,1
Totaal	1.489,5					1.489,5

Regionaal Beleidsplan Politie

Eenheid Limburg | 2024 - 2027

Alleen ga je sneller, samen kom je verder.

Voorwoord

Voor u ligt het Regionaal Beleidsplan Politie (RBP) van de politie-eenheid Limburg voor de periode 2024 – 2027. In dit beleidsplan zijn ambities en doelstellingen uit de lokale integrale veiligheidsplannen (IVP) samengebracht met landelijke beleidsdoelstellingen uit de nationale Veiligheidsagenda 2023 - 2026. Deze zijn gezien vanuit brede maatschappelijke ontwikkelingen en de specifieke Limburgse context, om zo tot regionale prioriteiten, doelstellingen en ambities te komen. Daarmee neemt dit Regionaal Beleidsplan de verbindende positie in tussen het lokale en nationale veiligheidsbeleid. Hierbij is het uitgangspunt dat het lokaal bevoegd gezag voldoende ruimte behoudt om invulling te geven aan de lokale thema's.

Dit heeft geresulteerd in twee voor Limburg overkoepelende veiligheidsvraagstukken, te weten: georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en de verdeelde en verharde samenleving / maatschappelijke onrust. Een aantal onderwerpen, waaronder uit de nationale Veiligheidsagenda, is zo nadrukkelijk aanwezig binnen alle Limburgse veiligheidsvraagstukken, dat deze als rode draden zijn gedefinieerd. Dit betreffen cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit, jeugdcriminaliteit, en internationalisering. Het zijn deze thema's die in Limburg de extra aandacht en inspanning vragen van de verschillende veiligheidspartners.

Tegelijkertijd biedt dit plan de ruimte en flexibiliteit om in te kunnen spelen op de actualiteit. Veel meer dan anders, hebben de laatste jaren laten zien dat meerjarige beleidsontwikkeling om flexibiliteit vraagt. Kunnen inspelen op actualiteiten is daarom noodzakelijk. De politie is als geen ander, in gezamenlijke afstemming met het bevoegd gezag, de wendbare organisatie die kan inspelen op wat een continu veranderende omgeving en samenleving van haar vraagt.

Nauwe samenwerking en afstemming met de veiligheidspartners (gemeenten, Openbaar Ministerie en politie) hebben dan ook geleid tot dit kaderbeleidsplan dat ik hierbij, mede namens de leden van de Regionale Driehoek, aan u aanbied. Door deze opzet hebben de lokale driehoeken de maximale ruimte om keuzes te maken voor de prioritering van de lokale politie-inzet. Een integrale aanpak van veiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken is daarbij het leidend principe, waarbij optimaal wordt samengewerkt onder regie van de eigenaar van het vraagstuk.

Deze brede samenwerking vormt een voorwaarde om veiligheidsvraagstukken van een adequaat antwoord te voorzien. Criminaliteit houdt zich immers niet aan grenzen. Daarom zijn in dit beleidsplan twee specifieke ambities opgenomen die een bijdrage leveren aan een gezamenlijke, Limburg-brede aanpak van gemeentegrensoverschrijdende thema's.

De komende jaren gaan we de intergemeentelijke samenwerking op veiligheidsvraagstukken versterken, met als doel om de effectiviteit van (overheids)maatregelen te vergroten. Een belangrijke voorwaarde om deze integraliteit te ondersteunen en bewerkstelligen is de realisatie van een 'Informatiehub'. Een plek waar wordt samengewerkt aan intelligencebeelden voor zowel overheidsdiensten als het lokaal bestuur, ten behoeve van de advisering van de lokale driehoeken. Deze beelden kunnen helpen om vooruit te kijken waardoor het mogelijk is om (vroegtijdig) maatregelen te nemen voor de opgaven waar de gemeenten voor staan.

Deze ambities waarmaken kost tijd. De desbetreffende stakeholders hebben gedurende de looptijd van dit plan de ruimte om deze ambities nader in te vullen. Uitgangspunt hierbij is, dat iedere partner vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid en op basis van de eigen bevoegdheden, die instrumenten inzet die het meest effectief zijn, in hun onderlinge samenhang en op basis van een gemeenschappelijke analyse en visie.

Daarnaast zijn formatie, bezetting en inzetbaarheid belangrijke factoren voor de komende jaren. Op dit moment is de verwachting dat gedurende de looptijd van dit beleidsplan de formatie en bezetting van de politie-eenheid Limburg in balans komen. Maar we weten ook, dat de omvang en aard van de Limburgse veiligheidsvraagstukken groot en complex zijn en een grote internationale component bevatten. Dit betekent, dat het onderwerp 'inzetbaarheid' ook in de looptijd van dit beleidsplan de aandacht van het bevoegd gezag zal vragen. Het Netwerk Veilig Limburg zal daarom de komende jaren een belangrijke bijdrage aan deze uitdaging leveren.

De diverse vraagstukken op voornoemde veiligheidsthema's, de integrale aanpak, de samenwerking, maar ook de benoemde ambities in dit plan, zullen voor ons allemaal een zoektocht zijn. Samen staan we voor de veiligheid in Limburg aan de lat.

**Regioburgemeester van de eenheid Limburg,
mr. J.M. Penn - te Strake**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Waarom dit regionaal beleidsplan?	4
1.2	Wat is de positie en ambitie van het Regionaal Beleidsplan Politie?	5
1.3	Hoe is dit Regionaal Beleidsplan Politie tot stand gekomen?	5
1.4	Waar leveren we toegevoegde waarde?	6
1.5	Hoe monitoren we?	7
1.6	Andere afspraken in dit Regionaal Beleidsplan	8
2.	Limburg, de poort naar Nederland	9
2.1	Wie sjoen os Limburg is	9
2.2	Wat betekent dit voor de politie in Limburg?	10
2.3	Strategische netwerkontwikkeling	11
2.4	Gezamenlijke doelstelling en ambities	12
3.	Samenwerken aan veiligheidsvraagstukken	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	13
3.2.1	Aanleiding	13
3.2.2	Actualiteiten	14
3.2.3	Collectief betekenisvol handelen	15
3.3	Een verdeelde en verharde samenleving	16
3.3.1	Aanleiding	16
3.3.2	Actualiteiten	16
3.3.3	Collectief betekenisvol handelen	18
3.4	Rode draden tussen de maatschappelijke vraagstukken	19
3.4.1	Aanleiding	19
3.4.2	Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit	19
3.4.3	Collectief betekenisvol handelen	20
3.4.4	Jeugdcriminaliteit	21
3.4.5	Collectief betekenisvol handelen	22
3.4.6	Internationalisering	23
3.4.7	Collectief betekenisvol handelen	23
4.	Verdeling van de capaciteit	24
4.1	AEF Werklastonderzoek	24
4.1.1	Onderzoek in drie fasen	24
4.1.2	Wat betekent dit onderzoek voor de formatie van de basisteams?	25
4.1.3	Bespreking uitkomsten werklastonderzoek in het RBO	25
4.1.4	Aanpassing formatie basisteams n.a.v. landelijke ontwikkelingen en eerdere besluitvorming	26
4.2	Verdeling formatie over basisteams (op basis van het werklastonderzoek)	26
4.3	Aanpassing van de formatie basisteams gedurende 2024 - 2027	27
4.4	Verdeling formatie over sectoren	28

1. Inleiding

1.1 Waarom dit regionaal beleidsplan?

Artikel 39, eerste lid, van de Politiewet 2012 schrijft voor dat de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert, alsmede de hoofdofficier van justitie, ten minste éénmaal in de vier jaren een Regionaal Beleidsplan Politie (RBP) vaststellen. Voor de eenheid Limburg is dit het vierde RBP sinds de vorming van de Nationale Politie in 2013. Evenals in de vorige drie, zijn in deze editie de verschillende beleidslijnen van het bestuur, het Openbaar Ministerie (OM) en de Nationale Politie samengebracht. Van daaruit zijn regionale kaders en ambities geschept ten dienste om de lokale veiligheid te versterken. Vanzelfsprekend speelt de politie hierin een belangrijke rol. Van belang hierbij is om te benadrukken dat de politie onder duaal gezag staat, wat betekent dat voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid en bij hulpverlening het gezag bij de burgemeester ligt en voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde ligt het gezag bij de officier van justitie. Dit duale gezag zien we terug op lokaal, regionaal en nationaal niveau:

Lokaal

In het driehoeksoverleg, dat structureel meerdere keren per jaar plaatsvindt, maken de burgemeester(s) en de officier van justitie in afstemming met de teamchef van het politie basisteam, afspraken over de gezamenlijke uitvoering van het integrale veiligheidsplan (IVP) en de specifieke inzet van politie op lokale prioriteiten inzake criminaliteitsbestrijding. Dit IVP wordt doorgaans éénmaal in de vier jaren geactualiseerd.

Regionaal

In de regionale driehoek, welke eveneens meerdere keren per jaar plaatsvindt, maken de regioburgemeester en de hoofdofficier van justitie, in afstemming met de politiechef van de regionale eenheid, afspraken over de gezamenlijke uitvoering van het RBP en regionale thema's omtrent criminaliteitsbestrijding. Ten minste éénmaal in de vier jaren wordt het RBP opgesteld, waarin ook de vaststelling van de politiesterke wordt vastgesteld.

Nationaal

In het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP), dat ten minste vier keer per jaar plaatsvindt, spreken de minister van Justitie en Veiligheid, de regioburgemeesters, en de voorzitter van het College van procureurs-generaal periodiek en in aanwezigheid van de korpschef van de Nationale politie, over het beheer van en de taakuitvoering door de Nationale Politie. Ten minste éénmaal in de vier jaren wordt de Veiligheidsagenda door de minister van J&V vastgesteld, waarin de landelijke beleidsdoelstellingen voor de taakstelling voor de politie zijn opgenomen. Hierbij kan gedacht worden aan (lands)grensoverschrijdende problematieken en of aanpak van criminele samenwerkingsverbanden (CSV's).

De Limburgse burgemeesters hebben binnen het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) op voorgaande edities van het RBP teruggeblikt en concludeerde dat hier mooie stappen in zijn gemaakt, waaronder het wijzigen van de tijdlijn waarin een ontwerp beleidsplan wordt opgesteld. Zodoende kan beter worden aangesloten op de gemeentelijke veiligheidsplannen als op de nationale Veiligheidsagenda. Ze zagen echter ook ruimte tot verbetering, specifiek ten aanzien van doelstellingen en ambities versus de uiteindelijke realisatie daarvan. Met dit voorliggende ontwerpbeleidsplan is gepoogd een nieuwe stap in de gewenste richting te zetten.

1.2 Wat is de positie en ambitie van het Regionaal Beleidsplan Politie?

Vorige versies van het RBP bevatte veelal lokale prioriteiten die, op basis van overeenstemming binnen diverse werkgroepen en werden verheven tot regionale thema's om zo de aandacht van de politie hiervoor te borgen. In de praktijk werd de meerwaarde van deze plannen als zeer beperkt ervaren. Met de coronapandemie is opnieuw bevestigd dat de idee van een maakbare samenleving een weerbarstig concept blijkt dat zich moeizaam in plannen laat vangen en zaken anders verlopen dan verwacht en specifieke en ambitieuze doelstellingen niet worden waargemaakt. Een gedeelde constatering van zowel de politie-eenheid Limburg als het bevoegd gezag. Dit heeft geleid tot een herpositionering van het RBP.

Deze editie van 2024 - 2027 bevat nog steeds de strategische focus ten aanzien van het politiewerk in Limburg.

Anders dan voorheen zijn nu een aantal thema's geselecteerd, waarop gezamenlijke ambities zijn opgesteld om vanuit een collectieve en gedeelde verantwoordelijkheid een bijdrage te leveren aan een veiliger Limburg. Daarmee is dit RBP congruent aan, en de verbindende schakel, tussen het lokale veiligheidsbeleid van de verschillende Limburgse gemeenten en de nationale Veiligheidsagenda.¹

Om de collectieve doelstellingen en gedeelde ambities te realiseren is noodzakelijk om het RBP richtinggevend te laten zijn en als meetlat te gebruiken in de gesprekken tussen politie en het bevoegd gezag in het prioriteren en maken van keuzen. Dit geldt voor de zogenoemde regionale driehoek, de verschillende lokale driehoeken maar ook in binnen de stuurploegen alwaar de inzet op (grootschalige) strafrechtelijke onderzoeken wordt bepaald.

¹ *Uitwerking Veiligheidsagenda 2023-2026*

1.3 Hoe is dit Regionaal Beleidsplan Politie tot stand gekomen?

Begin 2022 is een ambtelijke werkgroep gestart waarbij het openbaar ministerie en politie zijn aangesloten. Zoals gebruikelijk is er eveneens een werkgroep van de politie geformeerd die dit proces intern heeft begeleid. Beide werkgroepen zijn gestart om de informatie uit de verschillende beleidslijnen bij elkaar te brengen. Deze zijn afkomstig uit de bestaande, dan wel aanstaande Limburgse gemeentelijke veiligheidsplannen, de nationale veiligheidsagenda, maar ook intelligence-rapportages en trendbeelden opgesteld door de politie-eenheid Limburg. Nadien is deze informatie gecombineerd, geduid en is getracht een doorkijk te maken naar toekomstige ontwikkelingen binnen het veiligheidsdomein.

Het vertrekpunt is gezien vanuit een context waarin maatschappelijke en technologische ontwikkelingen steeds sneller gaan en veiligheidsvraagstukken steeds complexer worden. Deze complexiteit is onder andere gelegen in de hoge mate van onvoorspelbaarheid en het ontembare karakter van verschillende problematieken. Dit binnen een tijdframe waarin de fysieke en digitale wereld zich steeds verder met elkaar vermengen. Hieruit kan opgemaakt worden dat huidige inzichten mogelijk onvoldoende zullen aansluiten op de realiteit van overmorgen. Hierop kunnen anticiperen, vraagt naast een wendbare politieorganisatie ook een wendbaar (bestuurlijk) proces, waarbij alle betrokken partijen in staat zijn zich snel aan te passen. Daarin ligt de sleutel tot betekenisvol politiewerk, nu en in de toekomst!

Er ligt een stevige opgave, waarin de vraag naar politie onverminderd hoog blijft, terwijl deze juist al langere tijd onder spanning staat. Deze spanning wordt enerzijds veroorzaakt doordat de eenheid Limburg te maken heeft met een hogere uitstroom van medewerkers versus het aantal nieuwe medewerkers dat instroomt. Anderzijds, en dat is mede een gevolg van voornoemde reden, is dat wanneer formatie en bezetting niet op orde zijn, de werk- en roosterdruk verder toenemen en daarmee ernstig nadelige gevolgen kunnen hebben voor de vitaliteit en inzetbaarheid van de overige medewerkers. Hierin schuilt het gevaar dat wanneer (langdurig) verzuim verder toeneemt uiteindelijk brede nadelige consequenties kent in de uitvoering van de politietaken en verwachtingen naar burgers toe. Evenals binnen de diverse samenwerkingsverbanden die de politie met allerlei partners is aangegaan en de doelstellingen die onderling afgesproken zijn. In tijden van krapte en schaarste, piept en kraakt het waardoor het behoudt van vitaliteit en gezondheid, maar ook het terugdringen van verzuim bij politiemedewerkers absolute prioriteit heeft, we doen dit onder de beweging: 'Fit for the job'

Dit alles samen maakt kiezen in werk noodzakelijk, waarbij de maatschappelijke impact leidend behoort te zijn. Dit vraagt scherpe en transparante keuzen van het bevoegd gezag, genomen in overeenstemming met de politie en gecommuniceerd naar de burgers. Dit alles om het vertrouwen in, en legitimiteit van de overheid te behouden.

In de totstandkoming van dit Regionaal Beleidsplan Politie 2024 - 2027, een proces dat zorgvuldig verlopen is, zijn keuzen gemaakt. Om een herkenbaar, gedragen en realiseerbaar plan op te stellen dat voldoende ruimte biedt om de (bestuurlijke) wendbaarheid en weerbaarheid te faciliteren, is besloten om veiligheidsthema's echt vanuit een regionaal perspectief te bezien. Dit heeft geresulteerd in het benoemen van een aantal abstract geformuleerde thema's, die meerdere en met elkaar verbonden criminaliteitsvormen bevatten. Het zijn veiligheidsthema's die zich over gemeentegrenzen heen en binnen de hele Limburgse provincie voordoen, maar qua verschijningsvorm en/of omvang kunnen verschillen. Het zijn deze thema's alwaar we tussen 2024 en 2027 in gezamenlijkheid, met een gedeelde verantwoordelijkheid extra aandacht voor hebben, te weten:

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

De verdeelde samenleving

Gedurende dit proces viel op dat andere thema's niet langer op zichzelfstaand zijn, maar als rode draad met talloze maatschappelijke (veiligheids)vraagstukken verbonden zijn, terugkeren en de onderlinge verwevenheid steeds sterker wordt. Daarmee zijn ze van grote invloed op de voornoemde thema's, maar gaat hun reikwijdte in Limburg veel verder. Dit betreffen:

Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit

Jeugdcriminaliteit

Internationalisering

Met deze abstracte benadering en uitwerking blijft het lokaal gezag in positie en is er ruimte om vanuit de lokale context en integrale veiligheidsplannen focus aan te brengen, te prioriteren en richting te geven aan de operatie om tot de meest betekenisvolle aanpak te komen.

1.4 Waar leveren we toegevoegde waarde?

Voor de politie en andere overheidsinstanties is het van belang om aangesloten blijven op de digitale transformatie die zich grenzeloos en in alle facetten van het veiligheids- en leefbaarheidsdomein voltrekt. We slagen hierin door slimme allianties aan te gaan waarbij we kennis en techniek steeds beter weten te verbinden aan en/of te integreren in het werk. De specifieke context van de eenheid Limburg, waarover meer in het volgende hoofdstuk, maakt dit nog gecompliceerder. Een effectieve aanpak daarvan vergt een gezamenlijke kwalitatieve en flexibele benadering, zowel ten aanzien van beleidsvorming als uitvoering.

Intensivering van intergemeentelijke samenwerking is hierbij onontbeerlijk, net als de versterking en verbetering van de samenwerking binnen (inter)nationale veiligheidscoalities. Tegelijkertijd wordt ingezet op een regionale integrale samenwerking met uitwisseling van elkaars specialisme, competenties en capaciteiten om zo tot een efficiëntere en effectievere lokale en bovenlokale aanpak te komen.

Om dit te realiseren wordt de regionale veiligheidscoalitie verder uitgebouwd. In paragraaf 2.3 en 2.4 wordt hier een nadere uitwerking op gemaakt. Maatwerk is noodzakelijk, maar vanuit het perspectief: *één overheid*, worden in Limburg gezamenlijk heldere afspraken over wat we wel en niet tolereren in onze samenleving

Het behalen van deze ambitie kan vanuit verschillende invalshoeken worden benaderd en gerealiseerd. Onder andere door een versterkte samenwerking en afstemming op regionale thema's, zoals voetbal en evenementen.

Ook liggen er kansen vanuit het perspectief van een integrale handhavingsvisie, waarbij straf- en bestuursrecht aanvullend aan elkaar worden toegepast. Daarvoor heeft het lokaal bevoegd gezag, vanuit ieders eigen verantwoordelijkheden, specifieke bevoegdheden die complementair aan elkaar ingezet kunnen worden, om zo tot de meest betekenisvolle en efficiënte aanpak te komen. Dit vraagt verdere voortzetting op de professionalisering en actieve inzet van de bestuurlijke rapportage, binnen zowel de politieorganisatie als binnen gemeenten. Vanuit deze visie wordt eveneens de samenwerking met de boa's verder versterkt.

Een ander voorbeeld betreft de beweging naar '1 opsporing' welke binnen de eenheid Limburg ingezet is. Hierbij werken de verschillende researchteams gezamenlijk toe naar collectiviteit in keuzes, sturing en samenwerking. Dit heeft als doel om flexibiliteit en synergie tussen de focus, keuzes en de werking tussen de organisatieonderdelen, waartoe ook ZSM behoort, onderling te verbeteren. Zodoende zijn de bevoegde gezagen beter gepositioneerd wanneer in politiewerk gekozen moet worden en draagt deze inspanning bij aan de versterking van de strafrechtketen als geheel.

1.5 Hoe monitoren we?

Bovenstaande geeft te denken over de opmaak en inrichting van een nieuw beleidsplan. Zoals eerder benoemd wordt vanuit de politie en het bevoegd gezag erkend dat meerjarenplannen steeds minder goed aansluiten op de dynamische samenleving en daarmee op het werk dat op de politie afkomt. Met dit beleidsplan is een beweging ingezet om uit deze rigiditeit te komen. Met de gekozen abstractie worden kaders voor politiewerk geschept. Voor een specifiekere uitwerking van de uitvoering zal nadrukkelijker aansluiting worden gezocht op de bestaande Plan & Control cyclus, namelijk via het jaarplan en jaarverslag van de politie-eenheid Limburg.

Kijkend naar de wijze waarop de niet-geregistreeerde criminaliteit zich manifesteert, ligt het voor de hand om de monitoring meer te richten op inhoud. Een kwalitatieve benadering waarbij we de maatschappelijke impact benadrukken en minder gericht zijn op een cijfermatige verantwoording. Om dit te realiseren zijn grondige en uitgebreide intelligence rapporten noodzakelijk. Binnen de eenheid Limburg noemen we dit 'rijker verantwoorden' en kent parallellen met de nationale Veiligheidsagenda waarin gewerkt wordt aan nieuwe indicatoren om het effect van de inspanning te kunnen meten. Opgemerkt dient te worden dat deze vorm van verantwoorden een tijdrovend proces betreft en uitbreiding hiervan consequenties heeft voor andere werkzaamheden binnen de eenheid.

Tenslotte is het noodzakelijk dat de bevoegde gezagen, op lokaal en regionaal niveau, dit RBP beter te incorporeren binnen de prioritering van én besluitvorming over de aanpak van veiligheidsvraagstukken, alsmede de daaraan verbonden inzet van politie en andere veiligheidspartners.

Vooruitkijkend naar 2027, dan resulteert genoemde aanpak en monitoring in een meer integrale, samenhangende en effectievere beleidscyclus. Hierin vindt flexibele sturing en operationele inzet plaats als reactie op de ontwikkelingen en context, met oog op de maatschappelijke impact.

1.6 Andere afspraken in dit Regionaal Beleidsplan

Tot slot maakt dit plan inzichtelijk hoe de politiesterkte over de eenheid is verdeeld en ingericht. De verdeling van politiesterkte binnen de eenheid Limburg stond al jaren ter discussie. De toegenomen spanningen in de samenleving en de daaraan verbonden politie-inzet, heeft dit versterkt en geresulteerd in een onderzoeksopdracht vanuit de leden van het RBO, om inzicht te verkrijgen naar de objectieve verdeling van de werklast over de basisteams in de eenheid Limburg. Het onderzoeksbureau Anderson Elffers Felix (AEF) heeft deze bestuurlijke opdracht aanvaard met het zogenoemde 'werklastonderzoek' als resultaat. De uitkomsten van deze werklast zijn vertaald naar de formatie van de basisteams, waarbij geconcludeerd werd dat een herverdeling van formatie het meest passend zou zijn. In het RBO van oktober 2021 is afgesproken dat de uitkomsten van het 'werklastonderzoek' en de overeengekomen realisatie daarvan verwerkt worden bij de vaststelling van dit beleidsplan. In Hoofdstuk 4 wordt uitgebreid hierop ingegaan en zijn de resultaten schematisch weergegeven.

2. Limburg, de poort van Nederland

2.1 Wie sjoen os Limburg is

De Limburgse context is gezien vanuit het perspectief dat Limburg een kernpunt vormt in een gebied met 18 miljoen inwoners en de daaraan gerelateerde (internationale) veiligheidsvraagstukken (zie afb 1).

Limburg ligt economisch gezien centraal in Noordwest-Europa en kent grofweg drie verschillende regio's met een sterke diversiteit in geografische context. De uitstekende infrastructuur, in de vorm van snelwegen, spoorlijnen, vaarwegen, logistieke centra en Maastricht Aachen Airport, verbindt Limburg met de rest van Europa. Deze strategisch economische ligging heeft ervoor gezorgd dat Limburg, weliswaar één van de kleinste provincies van Nederland, na de Randstad het dichtstbevolkte gebied van Nederland is.²

² Taskforce BEST. (2020). *Limburg na Corona. De kunst van richting te veranderen.*

Afbeelding 1: De centrale ligging van Limburg in Noordwest-Europa

Grenzeloos

34% van de landsgrenzen in Nederland liggen in Limburg. Met 351 km, oftewel 75% van onze provinciegrens, is Limburg zelfs meer verbonden met het buitenland dan met Nederland. Via de 80.000 (onbewaakte) grensovergangen komen en gaan miljoenen mensen jaarlijks ons land in en uit. Limburgers maken in hun dagelijks leven gebruik van de vrijheden die in de Europese Unie van kracht zijn. Denk aan werk, familiebezoek, vakantie, cultuur, boodschappen, winkelen en brandstof tanken, waarbij de grenzen tussen Nederland, België en of Duitsland nauwelijks als een belemmering worden ervaren.³

Dit vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten kent echter ook een keerzijde. Criminele (samenwerkingsverbanden) reiken zowel fysiek als digitaal over gemeente- en landsgrenzen heen en maken daarbij optimaal gebruik van onze open samenleving om zo hun activiteiten te ontplooiën, te verbergen en winsten te investeren. Dit terwijl overheden geconfronteerd worden met onzichtbare barrières in de vorm van (inter)nationale wet- en regelgeving. De centrale ligging van Limburg heeft een aantrekkingskracht op criminelen en daardoor een grote impact op de context waarbinnen onze eenheid haar politietaken uitvoert. Criminelen concentreren hun activiteiten in of rondom deze regio van waaruit de achterlanden worden bediend. Ze maken dankbaar gebruik van de goede fysieke, digitale en juridische infrastructuur. Ingrijpen in Limburg is daarom direct voelbaar op andere plekken in Nederland, in Europa, zoals in de havens van Antwerpen of Rotterdam, de Randstad of het Ruhrgebied in Duitsland. Het maakt Limburg dé poort naar Nederland en andersom dé poort naar de rest van Europa.⁴

³ Brennenraedts, R., e.a. (2019). *Digitale samenleving Limburg. Een strategische verkenning*. Provincie Limburg.

⁴ Provincie Limburg (2020). *Beleidskader Veiligheidsagenda Limburg*.

2.2 Wat betekent dit voor de politie in Limburg?

De politie staat in een wereld die continue in beweging is en steeds onvoorspelbaarder lijkt te worden. Het resulteert in toenemende polarisatie binnen onze Limburgse samenleving. Globalisering, migratie, groeiende ongelijkheid, tanende bestaanszekerheid en de coronacrisis voeden gevoelens van onbehagen, ontevredenheid en onbeheersbaarheid. Overal ter wereld, ver weg en heel dichtbij, voelen grote groepen mensen zich niet vertegenwoordigd en dankzij sociale media kunnen zij elkaar steeds makkelijker vinden. Ze komen vaker tegenover elkaar én tegenover de politie te staan. Ontwikkelingen in de (informatie)technologie veroorzaken en/of versnellen een groot deel van deze maatschappelijke veranderingen, maar helpen ook om het politiewerk slimmer aan te pakken en zowel in- als extern beter samen te werken. De politie kan én wil het niet alleen doen en smeedt daarom allianties voor het politiewerk van nu én voor de toekomst. Veiligheid(sbeleving) is het resultaat van een samenspel tussen burgers, overheid, bedrijven en instanties. Daarom wordt actief geïnvesteerd in strategische allianties op alle niveaus: wijk, web en wereld zijn daarbij leidend. Zoals eerder benoemd heeft Limburg meer dan andere provincies te maken met grensoverschrijdende criminaliteit, waardoor wij op internationaal niveau intensief samenwerken met onze buitenlandse ketenpartners. Dit heeft een begrijpelijke maar buitensporige impact onze manier van werken.

De komende jaren wordt een groot beroep gedaan op onze politiemensen en -organisatie om betekenisvol politiewerk te blijven leveren. Met respect voor het verleden en koesteren van bestaand kapitaal waarin iedereen ertoe doet. Dit binnen de context van het heden en met een open vizier naar de toekomst. Om in verbinding te blijven met de complexe en hybride samenleving is het noodzakelijk om de visie op de politiefunctie steeds te blijven bezien. Deze organisatieontwikkeling vraagt om nieuwe werkwijzen te ontwikkelen, innovatieve en creatieve oplossingen te bedenken. Het is onderdeel van de digitale transformatie die we in de eenheid Limburg zijn gestart. Het vraagt ook verandering van cultuur en leiderschap dat begrenst, bekrachtigt en beschermt om het vertrouwen van de eigen mensen en de samenleving te behouden. Onder de noemer 'Politie Limburg Beweegt' bouwen we hieraan verder. Een stevige opgave die tegelijkertijd nooit af is.

Ondanks de vele uitdagingen blijft de eenheid Limburg streven om een politie van nabijheid te zijn, die zowel in het fysieke als het digitale domein met gezag aanwezig is. Een politie die dicht bij de burger staat, benaderbaar is, open staat voor contact en kritiek, zichtbaar is, herkend en gekend wordt in de wijk, op het web en in de wereld. Maar ook vanuit wederkerigheid, in open- en eerlijkheid aangeeft over de (on)mogelijkheden en daarbij tegelijkertijd samen met partners naar alternatieven zoekt.

Een politie die lokaal verankerd wil zijn, is meer dan alleen de wijkagent. Het is iets van alle vrijwilligers, volontairs, ondersteuners, specialisten, collegae in de opsporing, gebiedsgebonden medewerkers, leidinggevend en mensen in de verschillende organisatie-onderdelen. Het is de hele organisatie die deze waarden moet uitdragen, in woord en daad, om het vertrouwen en legitimiteit van de bevolking te behouden. De Limburgse politie is een onderdeel van de samenleving en zij beschermt, begrenst en bekrachtigt, samen met partners, op een transparante, eigentijdse en geaccepteerde manier.

2.3 Strategische netwerkontwikkeling

Het Limburgse bevoegd gezag constateert al langere tijd dat de eenheid onvoldoende capaciteit heeft om de koers in optima forma te kunnen realiseren. Oplossingen worden gevonden in het slimmer organiseren -lokaal, regionaal, nationaal en internationaal-, al kent ook dit zijn grenzen. Het zijn ontwikkelingen die niet alleen in Limburg, maar in heel Nederland spelen. Ondanks verschillende initiatieven die zowel een kwantitatieve als kwalitatieve impuls beogen, om antwoord te geven op de verwachte personeelsplanning, wordt de politie evenals andere sectoren getroffen door een zeer krappe arbeidsmarkt.^{5, 6, 7} De Limburgse overheden hebben geconcludeerd dat krachten meer gebundeld dienen te worden. Derhalve is eind 2020 de behoefte uitgesproken om anders naar beïnvloeding van overheidsdomeinen te kijken. Hierin is een vernieuwde, duurzame en integrale aanpak als uitgangspunt genomen, waarbij een gezamenlijke boodschap voor de Limburgse overheidskolommen is geformuleerd en een stabiele netwerkontwikkeling wordt geborgd, met als resultaat het Netwerk Veilig Limburg.

⁵ Politie. (2017). *Arbeidsmarkt en politie. Een verkenning van de wervingskansen.*

⁶ SER. (2022). *Advies arbeidsmarktproblematiek maatschappelijke sectoren.*

⁷ Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2022). *Kamerbrief aanpak arbeidsmarktproblematiek.*

Het doel van deze strategische netwerkontwikkeling betreft:

- inhoud en vormgeven aan een beïnvloedingsstrategie voor de middellange en lange termijn door middel van het opzetten van een integraal strategisch netwerk, die het Limburgse gedachtegoed kan verspreiden;
- lobbyen ten behoeve van:
 - het toekennen van extra financiële middelen voor meer politiecapaciteit;
 - een duurzame gezamenlijke aanpak van complexe Limburgse veiligheidsvraagstukken (bijvoorbeeld door het effectief partnerschap en een nieuwe manier van samenwerking);
- in onderlinge samenwerking en met inzet van ieders eigen kracht, expertise en verantwoordelijkheid te komen tot een integrale strategische veiligheidsaanpak die aansluit bij de behoefte van de veranderende Limburgse samenleving binnen haar (inter)nationale context.

2.4 Gezamenlijke doelstelling en ambities

In de totstandkoming van ambities en veiligheidsthema's is, meer dan voorheen, rekening gehouden met de ligging en (digitale) infrastructuur van onze provincie. Dit beleidsplan kenmerkt zich in de mogelijkheid om vanuit abstractie focus aan te brengen voor lokale veiligheidsbehoeften. Door de flexibiliteit in de beleidscyclus te versterken kan beter rekening worden gehouden met tussentijdse veranderende veiligheidsvraagstukken en trends, die zich verspreid én op verschillende manieren binnen Limburg manifesteren. Dit vraagt lokaal maatwerk, opgezet vanuit regionale, landelijke en of internationale contouren. Hiervoor is het noodzakelijk om beter inzicht in de veiligheidsproblematieken te krijgen zodat we als veiligheidscoalitie effectiever en gericht kunnen samenwerken in bestaande en nieuwe strategische allianties. De recentelijk drie aangedragen Limburgse voorstellen ten behoeve van de vierde tranche inzake de Regio Deal, waarbinnen het thema veiligheid is geprioriteerd, zijn hier een voorbeeld van, waarbij op dit moment, zijnde december 2022, de optie wordt verkend om een Regio Deal Limburg aan te vragen en daarmee financiële ruggensteun geeft om deze beweging nog beter te faciliteren.

Dit heeft geresulteerd in de twee onderstaande ambities. Gezien de geschetste context zijn deze voorwaardelijk om als de politie-eenheid Limburg en als partner in de Limburgse veiligheidscoalitie, de in dit RBP geprioriteerde maatschappelijke veiligheidsvraagstukken aan te kunnen pakken. Dit wordt als een collectieve verantwoordelijkheid gevoeld die eveneens binnen de strategische netwerkontwikkeling, als in de Veiligheidsagenda Limburg (2020) benoemd zijn.^{8,9}

⁸ Knottnerus, J.A. (2021). *Koersen op brede welvaart, navigeren op kennis. Advies over de inzet van kennis voor brede welvaart in Limburg.*

⁹ Provincie Limburg (2020). *Veiligheidsagenda Limburg. Het beleidskader inzake 'Vernieuwend Verbinden'.*

1. (Inter)gemeentelijke samenwerking op gemeente overstijgende veiligheidsvraagstukken versterken

Criminelen en criminaliteit stoppen niet bij de gemeente- en/of landgrens. In de aanpak van criminaliteit is integrale samenwerking tussen gemeenten, politie het OM en ketenpartners onontbeerlijk. Daarin bestaat de behoefte om zowel een kwantitatieve als kwalitatieve doorontwikkeling te maken die gericht is op het verkrijgen van 'zicht', 'inzicht' en 'interventiemogelijkheden'. Hiermee wordt een multi-probleem aanpak beoogd, waaraan deskundigen vanuit het publieke én het private domein verbonden zijn. Dit gecombineerd met de duale aanpak van straf- en bestuursrecht levert betere en bestendigere resultaten op.

2. Slimmer samenwerken door innovatie op intelligence.

Samen investeren in informatie gestuurd werken ten behoeve van leefbaarheid en veiligheid op basis van zowel kwantitatieve als kwalitatieve data, die gezamenlijk, zicht en inzicht geven in de veiligheidsbeleving en -behoeften van de Limburgse samenleving.

Gemeenten, politie en het OM genereren afzonderlijk verschillende data, die veelal statisch gepresenteerd worden. Om de ernst, omvang en effecten van een veiligheidsvraagstuk in kaart te brengen, is het noodzakelijk om deze data, dynamisch, op een grotere schaal samen te brengen en integraal te duiden, ondersteund met gebruik van informatie uit open bronnen. Hierdoor wordt een veiligheidsvraagstuk vanuit een breder perspectief gezien en kan de (mogelijke) interventie alsook de (mogelijke) effecten daarvan, voor de verschillende Limburgse gemeenten worden opgesteld. Dit willen we samen doen met het RIEC. Hierdoor wordt het lerend vermogen van de individuele partners vergroot; kan een waterbedeffect vroegtijdig worden gesignaleerd en is een gezamenlijke en effectievere aanpak van deze vraagstukken voor de langere termijn mogelijk.

3. Samenwerken aan veiligheidsvraagstukken

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk zoomt allereerst in op de meest voor Limburg relevante thema's die extra aandacht behoeven. Deze zijn deels afgeleid uit de nationale Veiligheidsagenda 2023 - 2026, maar belangrijker zijn deze tot stand gekomen door de gemeentelijke IVP's te combineren met diverse intelligence en trendrapportages afkomstig van de politie-eenheid Limburg. Dit betreffen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en de verdeelde samenleving. Tevens wordt aangegeven welke prioriteiten binnen deze thema's in samenspraak met het bevoegd gezag zijn gesteld, en wordt kort stilgestaan bij de actualiteiten omtrent deze criminaliteitsvorm. Nadien wordt ingegaan op diverse thema's, die op basis van de verschillende informatierapportages zichtbaar werden en zich in Limburg als rode draden door het leefbaarheids- en veiligheidsdomein heen begeven. Denk hierbij aan cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit, Jeugdcriminaliteit en Internationalisering.

3.2 Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

3.2.1 Aanleiding

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit is ontwikkeltend voor de samenleving. Het gaat veelal om stelselmatig gepleegde criminaliteit, die onwettige vermogens genereert en leidt tot gecorrumpeerde economische machtsposities, marktverstoring en verwevenheid tussen onder- en bovenwereld. Deze criminaliteit is vaak onzichtbaar, maar kan zich in de publieke ruimte manifesteren door intimidatie en geweld. Waar daders vaak bovenregionaal of internationaal opereren, hebben ondermijnende criminaliteit en de effecten ervan tegelijkertijd veel uitingsvormen en verbindingen op lokaal niveau. Dit alles leidt tot aantasting van het rechtsgevoel en van de rechtsstaat en zijn instituties.^{10, 11}

Al geruime tijd staat georganiseerde en ondermijnende criminaliteit hoog op de prioriteitenlijst van opsporingsdiensten en overheden. Ondanks de versterkte inzet op het voorkomen en bestrijden van deze ontwrichtende criminaliteitsvormen zijn de negatieve gevolgen op de reguliere maatschappij onverminderd groot. Het is én blijft een taai en omvangrijk vraagstuk. Deels gelegen in de wijze waarop criminele organisaties georganiseerd zijn. Tegenwoordig kunnen criminele samenwerkingsverbanden het beste worden omschreven als systemische en fluide netwerken. Ze bestaan vaak uit kleinere verenigingen geleid door enkele hoofdpersonen met daaromheen coördinatoren, hulpkrachten en uitvoerders.

De concretisering en verschijningsvorm is grotendeels afhankelijk van de logistieke mogelijkheden om criminele activiteiten te ontplooiën. De samenstelling van deze kleine verenigingen is dynamisch en wordt bepaald door kansen, expertise, criminele concurrentie en of politieke maatregelen, waardoor criminelen steeds meer in wisselende samenstelling opereren. Deze professionalisering en flexibilisering van CSV's biedt ze de mogelijkheid om zorgvuldig te kiezen waar en hoe zij werken en verplaatsen zich eenvoudig tussen en naar andere gebieden alwaar hun activiteiten het best renderen. Juist dit aspect maakt onze provincie interessant voor de georganiseerde criminaliteit en daarmee extra kwetsbaar voor ondermijning.¹²

De politie-eenheid Limburg heeft in samenspraak met het bevoegd gezag, het intensiveren van de aanpak van deze criminaliteitsvormen geprioriteerd, om zo de voedingsbodem voor georganiseerde ondermijnende criminaliteit te verminderen, het criminele ondernemersklimaat in Limburg te ontmoedigen, parallelle samenlevingen tegen te gaan en het vertrouwen in het gezag van de overheid te vergroten. Om dit te realiseren zijn in dit beleidsplan vier criminaliteitsvormen geprioriteerd die direct verbonden zijn aan georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, namelijk:

Verdovende middelen, Witwassen, Mensenhandel en Excessief geweld.

¹⁰ Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2019). *Missies voor het topsectoren- en innovatiebeleid*.

¹¹ Europese Commissie. (2021). *EU-strategie voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit (2021-2025)*.

¹² Nelen, H., Noack, J., Spapens, T. (2021). *EMR-EYES. Druggerelateerde criminaliteit in de Euregio Maas-Rijn*.

3.2.2 Actualiteiten

In deze paragraaf zijn de actualiteiten beschreven ten aanzien van de vier geprioriteerde criminaliteitsvormen uit de voorgaande paragraaf. Er is voor deze criminaliteitsvormen gekozen omdat ze in aantal, ernst, omvang en uitwerking een zeer nadrukkelijke rol spelen in het veiligheidsbeeld van Limburg.

Verdovende middelen

In toenemende mate zijn criminelen actief op meerdere (poly)drugsmarkten tegelijk. Criminelen, uit Nederland en andere windstreken, spreiden op die manier hun risico en spelen in op meerdere verdienmodellen. De geografische ligging van Limburg is hier bij uitstek geschikt voor. Steeds vaker verhuizen criminelen naar een buurland, of verplaatsen zij (delen van) hun criminele activiteiten naar een buurland. Ze proberen op deze manier onder de radar te blijven.

Daarnaast heeft er een verbreding van de afzetmarkt plaatsgevonden. Verschillende handhavingsinitiatieven

hebben ertoe bijgedragen dat criminelen alternatieve handelsplaatsen hebben gezocht. Hiermee heeft de zichtbare straathandel zich verbreed naar de onzichtbare onlinehandel en gebruik van postpakketten. Door de enorme verdiensten is de verleiding groot om in dit 'werkveld' te vertoeven. Deze voedingsbodem vormt een ernstig risico voor de samenleving en wordt zichtbaar in de aanwas en rekrutering van criminele jeugd in Limburg en de rest van Nederland. De omvang en complexiteit van dit thema, alsmede de diversiteit van drugsmarkten over landgrenzen heen, maakt het noodzakelijk om lokaal hierin te prioriteren en focus aan te brengen.^{13,14,15}

¹³ Europese Commissie. (2021). *EU-agenda en actieplan tegen drugs (2021-2025)*.

¹⁴ Politie. (2022). *De narcostand van Nederland. Fenomeenbeeld drugs 2021*.

¹⁵ WODC (2022). *Do or Don't. Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit*

Witwassen

Het publieke vertrouwen in het financiële stelsel wordt ernstige schade toegebracht wanneer onderdelen daarvan worden misbruikt voor het witwassen van uit misdrijf afkomstige gelden en of financiering van terrorisme. Het illegaal verkregen vermogen zorgt voor financiële en (rechts)ongelijkheid en vormt daarmee oneigenlijke concurrentie ten opzichte van legale ondernemers, bedrijven en burgers, in onder andere de vastgoedmarkt. Het stelt deze criminele organisaties in staat invloed te verwerven in maatschappelijke sectoren en zo mogelijk ongewenste druk uit te oefenen op de samenleving. Dit kan gepaard gaan met bedreigingen van personen of instellingen, waarbij de integriteit van het openbaar bestuur en van overheidsambtenaren potentieel kan worden aangetast. Verdere maatschappelijke ontwrichting doet zich voor wanneer criminele weldoeners in staat zijn, om met hun illegale inkomsten, opgebouwd netwerk en

investeringen in de lokale gemeenschap, een succesvol imago aan te meten of een voorbeeldfunctie te bekleden en zich daarmee onaantastbaar wanen. Met de inwerking-treding van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) is getracht deze versluierde geldstromen zichtbaar te maken, waarbij financiële instellingen ongebruikelijke transacties dienen te melden. Het verwerken, analyseren en categoriseren gebeurt door een internationaal netwerk van Financial Intelligence Units (FIU's). Binnen de EU-lidstaten zijn 22 criminele activiteiten aangemerkt als gronddelicten voor witwassen. Van cybercriminaliteit tot corruptie, van fraude tot aan seksuele uitbuiting. De FIU-Nederland is organisatorisch ondergebracht bij de Nationale Politie waarmee de informatiepositie ten behoeve van opsporing en vervolging wordt versterkt en de integriteit van ons financieel stelsel helpt te beschermen.¹⁶

¹⁶ FIU-Nederland (2021). *Jaaroverzicht 2020*.

Mensenhandel

Mensenhandel betreft de moderne vorm van slavernij, waarbij slachtoffers worden uitgebuit en in aanraking komen met verschillende vormen en gradaties van geweld. Enkele voorbeelden hiervan zijn seksuele uitbuiting, criminele uitbuiting en arbeidsuitbuiting of gedwongen orgaanverwijdering. Het zijn gebeurtenissen die een grove inbreuk hebben op de menselijke waardigheid, lichamelijke en geestelijke integriteit van slachtoffers, hun omgeving en naasten. Het betreft veelal kwetsbare slachtoffers die bekend zijn met psychische, psychiatrische en of psychosociale problemen, dan wel een afhankelijkheidsrelatie zijn aangegaan of uit wanhoop geen andere uitweg meer zagen en letterlijk ten prooi zijn gevallen aan mensenhandelaren. Zo ook in Limburg, onder meer de diverse, veelal open, jeugdinstanties zijn een bron voor mensenhandelaren.

Onder valse beloften worden kwetsbare jeugdigen overtuigd om uit de instelling weg te lopen, waarmee in het ergste en tevens realistische geval, een nieuw slachtoffer gemaakt is. Daarnaast zorgt de oorlog in het Midden-Oosten, de Russische invasie van Oekraïne en andere maatschappelijke en/of geopolitieke ontwikkelingen voor een enorme toename van het aantal vluchtelingen, asielzoekers en gastarbeiders. Met de huidige omvang van de asielmigratie zal het aantal kwetsbare personen in Nederland verder toenemen, waarbij het zeer aannemelijk is dat een deel van deze doelgroep slachtoffer wordt van mensenhandel. De onbekendheid met de Nederlandse taal en toegang tot hulp- of overheidsinstanties, het gebrek aan familie of bekenden en buiten de expliciete uitbuiting veelal geen sociale banden hebben, vergroot de onzichtbaarheid van deze slachtoffers en daarmee deze criminaliteitsvorm.^{17,18}

¹⁷ European Commission (2021). *EU Strategy on Combatting Trafficking in Human Beings 2021 - 2025*

¹⁸ Int. J. Environ. Res. Public Health 2020. *Organ Trafficking and Migration: A Bibliometric Analysis of an Untold Story*

Excessief geweld

We zien en voelen dat onze samenleving steeds meer verhardt en de rechtstaat onder druk staat. Dit speelt binnen het openbare orde domein, alwaar agressie en geweld tegen gezagsdragers en hulpverleners niet geschroomd wordt. Anderzijds is een toename zichtbaar, waarbij de georganiseerde misdaad aanslagen pleegt op de advocatuur en journalistiek. Excessief geweld is meestal het gevolg van conflicten die gerelateerd zijn aan drugshandel. In veel gevallen is het motief terug te herleiden naar geld en/of de verdeling van de drugsmarkt.

Daarnaast zien we excessief geweld ook terug in de vorm van plofkraken en overvallen, al dan niet over de lands- en provinciegrenzen heen, waarbij het gebruik van zwaar vuurwerk en explosieven normaliseert. Limburg vormt met haar grensligging een belangrijk logistiek knooppunt voor de georganiseerde misdaad en is daarmee extra vatbaar voor excessief geweld. Dit uit zich in bedreigingen, brandstichtingen, mishandelingen en/of ontvoeringen veelal gerelateerd aan de georganiseerde misdaad.

3.2.3 Collectief betekenisvol handelen

Het bestrijden van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit vergt een langdurige, intensieve en integrale aanpak. Het vereist een breed maatschappelijk offensief, aangejaagd door de overheid en opgepakt door verschillende partners, alwaar barrières worden opgeworpen om de weliswaar verschillende maar samenhangende vormen van criminaliteit te bestrijden. Een gedegen en actuele informatiepositie waarbij overheden publieke instellingen en private partijen, integraal samenwerken is daarbij essentieel. Intelligence gestuurde politiezorg in nauwe samenwerking met de partners is daarbij het devies. Niet op de laatste plaats, om met de beperkte capaciteit van zowel de politie als het OM, maar ook de belastingdienst en andere overheidsinstellingen, het maximale resultaat te behalen dient de intelligence positie centraal te staan bij het kiezen van effectieve interventies die maatschappelijk de meeste impact hebben. Daarbij dient weloverwogen gekeken te worden naar preventieve maatregelen, maar ook het mobiliseren van de gemeenschap, om deze criminaliteitsvorm terug te dringen.

3.3 Een verdeelde en verharde samenleving

3.3.1 Aanleiding

De Nederlandse samenleving komt uit een tijdperk van veranderingen. Globalisering, technologisering en individualisering zijn jarenlang door de overheid gestimuleerd en zorgden voor ongekennde economische voorspoed en welvaart. Nederland staat nog steeds in de top van vele internationale ranglijsten met betrekking tot onderwerpen als geluk, gezondheid, gelijkheid, tevredenheid en pensioenen. Echter, onder dit metrische en oppervlakkige welbevinden zijn vanaf begin 21e eeuw langzaam scheuren in de idee van een maakbare samenleving ontstaan. Thema's als veiligheid, immigratie, vluchtelingen, woningbouw, de zorg, verwarde personen en het klimaat baren tot op de dag van vandaag veel mensen zorgen. Het ongenoegen van mensen gaat in mindere mate over hun persoonlijke situatie, maar juist over de staat van de samenleving en het onderling samen leven in bijzonder. Als gevolg van een maatschappij die nadruk legt op individuele vrijheid, diversiteit en het meritocratische denken is er een groeiende onverdraagzaamheid, asociaal gedrag en de verheerlijking van de ik-cultuur ontstaan. Dit resulteert in een verharde samenleving waarin gevoelens van onrechtvaardigheid, machteloosheid en ongelijkheid zijn toegenomen, en een voedingsbodem is ontstaan voor het rechts-populisme. Daarnaast is de fysieke connectie met elkaar en binnen de gemeenschap steeds minder vanzelfsprekend geworden en grotendeels vervangen door digitaal contact, al zoekt de jeugdige generatie hier meer balans in. De wereldwijde toegankelijkheid tot het internet en sociale media zorgt voor een constante informatiestroom. Men wordt gevraagd en ongevraagd overspoeld met (nieuws)berichten over criminaliteit, crises, oorlogen, natuurrampen, discriminatie, cyberaanvallen, onrecht, ongelijkheid, etc. Het is de optelsom van deze sociologische aspecten die een negatief effect hebben op de veiligheidsbeleving, waardoor angsten, onzekerheden, stress en frustraties in de samenleving de afgelopen jaren zijn toegenomen. ^{19, 20, 21}

De politie-eenheid Limburg ziet zich gezamenlijk met het bevoegd gezag genoodzaakt om deze gemeenschapszin als vertrekpunt te nemen en ervoor te zorgen dat in woelige en onrustige tijden de maatschappelijke vrede door veiligheidspartners wordt hersteld, bewaakt en bewaard. Om zodoende de (bestuurlijke) weerbaarheid te vergroten, de legitimiteit van de rechtstaat en het vertrouwen in de overheid terug te winnen. Om dit te realiseren zijn in dit beleidsplan de drie uitingsvormen benoemd waarmee de politie en partners geconfronteerd worden, namelijk: **Maatschappelijke onrust, Extremisme, radicalisering en terrorisme**, maar ook **Kwetsbare personen met onbegrepen gedag**.

¹⁹ Veiligheidsmonitor 2021. CBS

²⁰ Denkwerk. (2019). *Onrust in Voorspoed*

²¹ Rijksoverheid (2020). *Naar een inclusieve samenleving. In ons land, niemand aan de kant.*

3.3.2 Actualiteiten

In deze paragraaf zijn de actualiteiten beschreven ten aanzien van de drie geprioriteerde maatschappelijke vraagstukken. Ze kunnen gezien worden als een gevolg van de bewegingen die in samenleving spelen. Het is echter altijd in samenspel met de bevolking die ziet, hoort, woont, werkt, doet en daarmee de samenleving vormgeeft. Ze is de samenleving en daarom onderdeel van de vele problemen.

Maatschappelijke onrust

Te midden in deze ontwikkelingen ervaart de bevolking dat venijnige problemen, die complex en variërend van aard zijn, in ernst, aantal en omvang toenemen. Het betreffen incidenten die zich overal ter wereld kunnen voordoen, maar steeds vaker een lokale betekenis of verschijningsvorm krijgen. In de snelle opvolging van deze incidenten is er een permanente voedingsbodem ontstaan waarin maatschappelijke onrust kan groeien. Hierin is het gebruik van sociale media vaak de katalysator, maar speelt ook een onmiskenbare rol in het faciliteren en mobiliseren van gelijkgestemden die hun geluid laten horen en bewust de confrontatie met de politie opzoeken.

Zo is de politie in Limburg veelvuldig geconfronteerd met activistische protestbewegingen, zoals Black Lives Matter, #Metoo en Extinction Rebellion. Vanuit België en Frankrijk is het fenomeen 'gele hesjes' Nederland via Limburg komen binnenvallen. Het protest tegen Zwarte Piet laait jaarlijks op, met een gepolariseerd debat en even gepolariseerde demonstraties daaropvolgend. Nederlandse boeren komen in verzet tegen het - in hun ogen overmatig restrictieve- landbouw - en milieubeleid, dat onder meer leidt tot heftige protestacties van diverse actiegroepen. Dan de aanpak van de Covid-pandemie, die vrijwel geheel gericht was op het tegengaan van besmetting of ziekte. Naarmate de pandemie voortduurde, hebben de daarop afgestemde maatregelen een complexe maatschappelijke dynamiek in gang gezet die verstrekkende consequenties had. Het instellen van de avondklok was hierin memorabel, waarbij Limburg de negatieve primeur had in de talloze demonstraties en rellen die daarop in de rest van Nederland volgden. Demonstraties werden een terugkerende verschijningsvorm die gaandeweg de aantrekkende werking bleek te hebben op échte relschoppers om zich, al dan niet met geweld, tegen de overheid te richten. Het is deze overheid die zich, volgens velen, op een te grote afstand van de bevolking bevindt en niet in staat is gebleken om deze venijnige problemen op te lossen. Ernstiger nog is dat politieke schandalen, zoals de toeslagenaffaire, het subsidieschandaal en het imago van vriendjespolitiek, niet enkel het vertrouwen in, en de legitimiteit van de overheid ernstig heeft geschaad, maar ook haar stabiliserende functie als moreel anker voor 'burgers in bange tijden' heeft aangetast. Hierdoor zijn de sociale stabiliteit, solidariteit en inclusie verder onder druk komen te staan, en de segregatie tussen sociale klasse is verder bevorderd.

Extremisme, radicalisering en terrorisme

De bestaande voedingsbodem van maatschappelijke onrust, een instabiele samenleving en toenemende polarisatie kan leiden tot extremisme. De uiterste vorm hiervan is radicalisering en terrorisme. Het Nederlandse extremistische landschap is doorgaans marginaal, gefragmenteerd, niet gewelddadig en ontbeert aansprekende leiders. Online is er meer activiteit zichtbaar, waarbij vanuit rechts-extremistische identitaire- en anti-overheidshoek, incidenteel wordt bedreigd met geweld. Echter dient ook hier specifiek rekening te worden gehouden met de geografische ligging van Limburg. In het verleden hebben zowel vlak over de grens in België als in Duitsland incidenten plaatsgevonden die een extremistisch karakter hadden, dit blijft een aandachtspunt voor de toekomst.

Terroristisch geweld blijft ook de komende jaren in Nederland voorstelbaar, waarbij Jihadisme de grootste dreiging vormt. In het kader van radicalisering bestaat er landelijk een grote invloed van salafistische aanjagers. Salafistisch geïnspireerde moskeeën die zich op sociale media profileren, waren tijdens de coronacrisis in staat om in korte tijd grote hoeveelheden geld te verwerven. De aandacht voor geldstromen blijft hierdoor onmiskenbaar belangrijk. De directe geweldsdreiging die van de Nederlandse jihadistische beweging uitgaat lijkt enigszins afgenomen. De beweging is zowel sociaal als ideologisch gefragmenteerd en ontbeert charismatisch leiderschap, hiërarchie of een sterke structuur. De beweging voelt de druk van repressieve overheidsmaatregelen, waardoor de motivatie om activiteiten te organiseren is afgenomen. Waakzaamheid voor enkelingen uit de beweging blijft echter geboden. Geopolitieke ontwikkelingen in relatie tot bijvoorbeeld afnemende of juist gesteunde militaire druk uit het Westen, toenemende instabiliteit of nieuwe, grootschalige conflicten in de wereld, of het vrijkomen van personen van een Terroristenafdeling (TA) en terugkeerders, kunnen op termijn ervoor zorgen dat de dreiging opnieuw toeneemt.²²

²² Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. (2022). *Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland*, nr.56.

Kwetsbare personen met onbegrepen gedrag

De verzorgingsstaat die Nederland in het verleden was -en daarmee de primaire verantwoordelijk droeg voor het welzijn van burgers in kwesties van gezondheidszorg, onderwijs, werkgelegenheid en sociale zekerheid- heeft door de benoemde individualisering plaatsgemaakt voor de participatiesamenleving. Daarin doet de overheid in beginsel een beroep op ieders eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. Deze transitie werd begeleid met ondersteunde wet- en regelgeving en de invoering (markt)werking in de zorg. Gebleken is dat niet iedereen deze zelfredzaamheid kan opbrengen, met als gevolg dat een groeiende groep mensen aan de maatschappelijke zijlijn is komen te staan. Het zijn veelal personen die complexe problemen ervaren op verschillende leefgebieden, in een cyclisch crisispatroon leven, overmatig bekend zijn bij politie, crisisdiensten, andere (hulpverlenings)instanties of zorgen voor overlast. Daarnaast hebben zij moeite zich te binden en zijn ze gesteld op hun vrijheid of zijn zorgmijddend. Het huidige zorgaanbod en de maatschappelijke voorzieningen sluiten vaak onvoldoende aan op hun behoeften, waardoor ze voortdurend vastlopen in hun contacten met instanties en instellingen.²³

Doordat er lokaal en regionaal veel diversiteit in de aanpak bestaat, is de perceptie in Nederland over de ernst en omvang ten aanzien van deze groep zeer divers. Naast de voornoemde factoren is er sprake van toenemende politieke, maatschappelijke en media-aandacht die samen lijken te bevestigen dat het om een groeiende groep mensen gaat, waarbij incidenten in ernst en aantal toenemen. Hierbij wordt voornamelijk gekeken naar de politiecijsers, die eenzijdig en ongenueanceerd zijn, en daarmee een onjuist en onvolledig beeld geven. Met de toegenomen intolerantie binnen de samenleving daarbij opgeteld, lijkt hier sprake te zijn van een self-fulfilling prophecy, en zien we bij de politie het aantal meldingen van personen met verward en onbegrepen gedrag verder stijgen. Daarin is de politie, in overeenstemming met het landelijke beleid, voortdurend op zoek naar de meest efficiënte en effectieve manier om deze meldingen terug te dringen. Daarvoor is het noodzakelijk om goed in verbinding te staan met onze ketenpartners en ervoor te zorgen dat personen met verward of onbegrepen gedrag tijdig de juiste zorg en/of brede ondersteuning wordt geboden. Zo kan voorkomen worden dat zij onnodig in aanraking komen met politie en justitie. Verder is voor de politie van belang dat bij incidenten, deze vaak bekende personen, snel worden overgedragen aan het juiste hulpverleningskader. Te veel en te vaak gebeurt dit niet, waardoor de uitvoering van algehele politiezorg onder spanning komt te staan.^{24, 25}

²³ Schoonbeek, I., e.a. (2021). *Begrip voor Onbegrepen Gedrag. Breuer onderzoek & IntraVal advies*.

²⁴ Koekkoek, B. (2019). *De kwestie verwarde personen. Naar een andere benadering van onbegrepen gedrag*.

²⁵ Hoozeven, C. (2021). *Personen met verward gedrag in de provincie Limburg. Analyse politiemeldingen (2017 – 2019)*.

3.3.3. Collectief betekenisvol handelen

Wie beter wil 'luisteren' naar de samenleving moet eerst en vooral anders kijken. Dit vergt afstappen van de binnen de overheid zo dominante focus op de 'objectieve' veiligheid of rechtvaardigheid, vervat in kwantitatieve data en modellen. Wie de samenleving beter wil begrijpen, moet oog en oor hebben voor de beleving van die veiligheid en rechtvaardigheid. Beleving die bestaat uit angsten, onzekerheden, stress en frustraties. Net als hoop, verlangens en behoeften die daar de tegenhanger van zijn. Het vraagt begrip hoe mensen met deze veiligheidsbeleving omgaan en tot welke veranderingen in denken, voelen en doen dat heeft. Daarvoor dient niet alleen de politie, maar moeten alle ketenpartners de verankering in de (lokale) samenleving te behouden waarbij een actieve monitoring en adequate reactie, preventief en of repressief noodzakelijk is, om tijdig te interveniëren. Hiervoor is een goede informatiepositie cruciaal en zal verdient moeten worden. Het vraagt gedurende 'vredestijd' een investering om duurzame verbindingen tot stand te brengen met lokale gemeenschappen en sleutelfiguren. Vanuit dit gedachtegoed is binnen de politie de methodiek Bondgenoten ontstaan, waarbij samen met partners deze verbindingen worden bestendigd tot een netwerk. Op moment van spanningen, incidenten of crises zullen sleutelfiguren en allianties uit dit netwerk ingezet worden, om gezamenlijk de maatschappelijke onrust te voorkomen of reduceren.²⁶

²⁶ Eysink Smeets, M. (2021). *Onrust begrijpen begint bij anders kijken*.

Steeds zal gekeken worden naar de inzet en effectiviteit van politie ten aanzien van het thema ‘de verdeelde samenleving’, in wijken en bij doelgroepen, binnen verschillende fasen van maatschappelijke onrust. Daarbij wordt stilgestaan bij de verschillende rollen van gemeenten en andere organisaties, zal casuïstiek worden geëvalueerd en gezamenlijk gereflecteerd op trends, knelpunten en verbetermogelijkheden in de praktijk. Dit moet leiden tot een toolbox met best practices en integrale interventiestrategieën die handelingsperspectief bieden op verschillende gebieden in relatie tot maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust. Deze toolbox is in de eerste plaats gericht op de politieorganisatie en heeft als doel te komen tot een effectieve samenhang tussen preventie, dialoog en handhaving. Nadat de toolbox is opgeleverd, wordt gezien welke instrumenten nuttig kunnen zijn voor het (lokaal) bestuur. Deze zullen in samenwerking met het interbestuurlijk programma maatschappelijke onrust beschikbaar worden gesteld.

3.4 Rode draden tussen de maatschappelijke vraagstukken

3.4.1 Aanleiding

Gedurende dit proces viel op dat andere thema's niet langer op zichzelfstaand zijn, maar als rode draad met talloze maatschappelijke (veiligheids)vraagstukken verbonden zijn, terugkeren en de onderlinge verwevenheid steeds sterker wordt. Daarmee zijn ze van grote invloed op de voornoemde thema's, maar gaat hun reikwijdte in Limburg veel verder. In de prioritering door het bevoegd gezag zijn dit verzwarende omstandigheden en dienen deze in de besluitvorming meegewogen te worden. Het betreffen: **Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit, Jeugd- criminaliteit en Internationalisering.**

3.4.2 Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit

The game has changed. Digitalisering, technologie en data nemen exponentieel toe waardoor de samenleving steeds sneller verandert. Er is sprake van een nieuwe werkelijkheid, maar deze is diffuus, laat zich moeilijk duiden en blijkt op momenten zeer kwetsbaar. De politie, de overheid en private partijen staan hierin voor de lastige opgave hoe om te gaan met de veranderingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie en de mogelijk verstrekende gevolgen daarvan voor de maatschappij, individuele burgers, maar ook de eigen organisatie. Deze technologie vormt hedendaags het fundament om complexe systemen van belangrijke sectoren zoals financiën, veiligheids- en gezondheidszorg, energie en vervoer, draaiende te houden. Het aantal gerichte cyberincidenten, die veelal criminele, politiek gemotiveerde of terroristische motieven kennen, nemen schrikbarend snel toe en is permanent van aard.²⁷

Het misbruiken van digitale kwetsbaarheden brengt risico's mee waarbij het uitvallen van vitale infrastructuur, zoals water, gezondheidszorg, elektriciteit, mobiele diensten realistisch zijn en maatschappelijk ontwrichtende gevolgen kunnen hebben. De digitale weerbaarheid van vitale infrastructuren en overheidsinstanties is nog onvoldoende en staat continue onder druk. De gedigitaliseerde organisaties staan voor een immense uitdaging, die meer is dan een ICT-probleem. Daarin is de menselijke factor een van de belangrijkste aandachtspunten. Experts stellen dat het geen kwestie is of, maar wanneer een systeem hierdoor getroffen wordt. Met vergaande intelligence en dataverzameling is het van belang

om te investeren op monitoring en detectiemiddelen, en de responstijd te minimaliseren. Hierbij speelt transparantie en communicatie, zowel intern als extern, een cruciale rol om het vertrouwen van burgers en stakeholders te behouden. Onzekerheid kan worden weggenomen door zorgvuldig informatie te verstrekken, een handelingsperspectief te bieden en duiding te geven aan wat er gebeurt. Een voorbeeld hiervan betreft de geslaagde ransomware aanval op de Universiteit Maastricht, waarbij de Universiteit 'losgeld' heeft betaald om de toegang op hun systemen terug te krijgen. Zo heeft er ook een geslaagde aanval op het administratiesysteem van vijf Zuid-Limburgse gemeenten afgelopen zomer, waar uiteindelijk geen data werden ontvreemd.^{28, 29, 30, 31}

²⁷ NCSC. (2022). (Actieplan) Nederlandse Cybersecuritystrategie 2022-2028. Ambities en acties voor een digitaal veilige samenleving

²⁸ Europese Commissie. (2013). Strategie inzake cyberbeveiliging van de Europese Unie.

²⁹ Topsectoren high tech NL. (2019). Kennis- en innovatieagenda Veiligheid. Samen organiseren, samen innoveren, één doel.

³⁰ Capgemini. (2022). Trends in Cybersecurity 2022. An accelerated digital transformation.

³¹ NCTV (2022). Cybersecuritybeeld Nederland. CSBN 2022

Daarnaast ontvouwen zich doorlopend nieuwe vormen van cyber- en of gedigitaliseerde criminaliteit, waarbij criminelen experimenteren met nieuwe mogelijkheden die tot crimineel gewin leiden of ze integreren traditionele vormen van criminaliteit in het digitale domein, zoals Whatsapp- en bankhelpdeskfraude. Bij de laatstgenoemde wordt ICT als middel gebruikt om het strafbare feit te plegen. Hierdoor zien we traditionele criminaliteitsvormen in Limburg verder afnemen, maar werd begin 2022 een zeer hoge stijging van cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit in Limburg waargenomen. Een van de kenmerken van deze maatschappelijke verandering is dat cybercrime alsmaar toegankelijker wordt. De opbrengst hierbij is hoog en de pakkans laag is.

Innovatie en techniek creëren ondertussen nieuwe mogelijkheden om meer snelheid te realiseren bij het verzamelen, ontsluiten, analyseren en duiden van informatie. Hiervoor is het gewenst waarnemingen en databronnen van verschillende spelers - privacy-bestedig - te combineren en analyseren. Er is nadrukkelijk een verschuiving waarneembaar van historische informatie, naar near-realtime, realtime en zelfs predicting. Realtime informatiecoördinatie en dynamisch sturen zijn dan ook prominente ontwikkelingen om de intelligence positie te verstevigen. Dit vraagt om een wendbare politie die toegerust is om binnen deze alsmaar veranderende maatschappij haar rol als hoeder van de rechtstaat te kunnen blijven waarborgen.

Om deze veranderingen het hoofd te kunnen bieden heeft de eenheid Limburg een aantal ontwikkelopgaven geprioriteerd, binnen de vakgebieden Gebiedsgebonden politiezorg (GGP), Opsporing en Intelligence, welke gerelateerd zijn aan het position paper van de nationale politie. Door middel van deze ontwikkelopgaven worden er voor de belangrijkste politieprocessen op een innovatieve wijze en in samenhang oplossingen gezocht om ook in de nabije toekomst passend en effectief politiewerk te kunnen blijven leveren.^{32, 33} Deze betreffen:

- Het behouden van verankering in de wijk en versterken positie op het web en in de wereld door strategische allianties te vormen en
- Investeren in een digitaal vaardige politie die blijvend innovatief is en daarmee de digitale transformatie voortbeweegt.

³² Capgemini. (2022). *Trends in veiligheid 2022-2023. Het veiligheidsdomein als baken in dynamische tijden.*

³³ Nationale Politie. (2020). *Position paper. de politie van morgen en overmorgen en uitwerking 2021-2025*

3.4.3 Collectief betekenisvol handelen

De afgelopen jaren zijn de indicatoren voor cybercrime, zoals verwoord in de Veiligheidsagenda nuttig gebleken. In het algemeen werden de indicatoren als passend ervaren en sloten ze goed aan op de maatschappelijke opgave. De complexe onderzoeken kunnen steeds beter door de verschillende opsporingsteams in de eenheid Limburg worden uitgevoerd. Hierdoor is het Team High Tech Crime (THTC) steeds beter in staat, om de inmiddels zeer complexe en tijdrovende onderzoeken op te pakken, zoals de eerdergenoemde aanval op de Universiteit Maastricht. Het onderzoek heeft geleid tot inbeslagname van het digitale 'losgeld'. Dat alles is een positief gevolg van de professionalisering van de cybercrimeteams. De komende jaren kan verbetering worden gevonden om bij de reguliere onderzoeken ervoor te zorgen dat de meer ernstige of georganiseerde vormen van cybercrime eruit worden gelicht. Operatie Centurion gaat hierbij helpen en beoogt onder meer het versnellen en intensiveren van de digitale transformatie in de strafrechtketen met focus op politie en OM. Centurion richt zich op het gericht aanpakken van actuele verschijningsvormen van veel voorkomende digitale criminaliteit met een grote maatschappelijke impact. Tegelijkertijd is het wenselijk om een zekere flexibiliteit te houden om in te kunnen spelen op nieuwe modus operandi en informatiebeelden. Hierbij kan gedacht worden aan het gebruik van deep fakes en staan we aan de vooravond van de intrede van de 'metaverse'. Een compleet virtuele wereld parallel aan de fysieke, een mogelijk toevluchtsoord voor criminelen, alwaar zij ongestoord hun gang kunnen gang.^{34, 35}

³⁴ Europol (2022). *Facing reality? Law enforcement and the challenge of deepfakes.*

³⁵ Europol (2022). *Policing in the metaverse: what law enforcement needs to know*

Daarnaast is preventie en bescherming een waardevolle strategie. Het Taskforce Cyber Limburg is een gemeentelijk initiatief, waarbij veel gemeenten samenwerken met politie, OM, Provincie Limburg, PVO/ECCW en de Veiligheidsregio's. Doel is om te komen tot een gezamenlijk cyberbeleid met gezamenlijke prioriteiten, preventieve acties en budget. De wens is om gezamenlijk en uniform naar buiten te treden waar dat effectief is. Daarnaast ondersteunen en coördineren ze de lokale behoefte en invulling.

De Risk Factory in Venlo is zo'n preventieproject. Via nagebootste praktijksituaties krijgen deelnemers inzicht in de risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Door zelf te doen en te ervaren, leren zij 'bijvoorbeeld bij cybercrime moeten handelen. Duizenden leerlingen en senioren zullen hierdoor het komende jaar onder andere scenario's over cyberpesten, online weerbaarheid en cybercriminaliteit gaan beleven, waarmee hun weerbaarheid wordt vergroot.

Inmiddels is vrijwel elk onderzoek van THTC zeer complex en vergt veel tijd. Het aantal alternatieve interventies wordt beschouwd als streefgetal. Bij een alternatieve interventie worden geen verdachten aangehouden, maar worden andere acties uitgevoerd om criminele werkwijzen te verstoren, en schade en/of slachtofferschap te beperken. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om het ontoegankelijk maken van een social media-account waarop inlogcodes voor websites worden verhandeld, het informeren van gebruikers van systemen die zonder het te weten tot een crimineel botnet behoren, of het onbruikbaar (laten) maken van een criminele command & control-server. Alternatieve interventies zijn bij bepaalde cybercrimefenomenen vaak effectiever in het beperken van slachtofferschap en/of schade, onder meer gezien de schaalbaarheid van cybercrime en de soms beperkte snelheid of mogelijkheden waarmee verdachten kunnen worden aangehouden.

3.4.4 Jeugdcriminaliteit

Het thema jeugd(criminaliteit) is van lokaal tot nationaal, fysiek en digitaal, een veel besproken onderwerp. Het is een constante factor die zowel door het leefbaarheids- als veiligheidsdomein heen beweegt. Een brede doelgroep, die afhankelijk van de betrokken organisatie verschillend wordt gecategoriseerd en gedefinieerd. Ondanks dat jeugdcriminaliteit cijfermatig de afgelopen vijftien jaren in totaliteit is afgenomen, zijn er een aantal zorgelijke ontwikkelingen die de aandacht vragen van ouders, scholen, gemeenten, politie en andere ketenpartners.³⁶

Alvorens op deze zorgelijke ontwikkelingen in te gaan, dient opgemerkt te worden dat het hartstikke goed gaat met het grootste gedeelte van onze jonge leden in de samenleving. Echter, en dat is een trend van de laatste paar jaren, zien we ook op diverse plekken in Limburg, zowel de ernst van incidenten toenemen alsook de constatering dat jeugdigen steeds jonger worden wanneer ze een (zwaar) strafbaar delict plegen, waarbij het gebruik van wapens niet wordt geschuwd. Dit valt samen met de constatering dat op of nabij scholen een toename van wapen- en of drugsbezit -handel wordt geconstateerd. Het heeft geresulteerd in het actieplan Wapens en Jongeren waarin de overheid in samenwerking met scholen verschillende maatregelen treft om deze tendens te keren. Het is absoluut noodzakelijk om hierop in gezamenlijkheid, door de overheid, via de zorg, ouders, scholen etc. hierin te investeren. Zo is in de gemeente Heerlen in navolging van het Nationaal Programma Heerlen-Noord het project 'Preventie met gezag' opgezet, en dit thema vanuit deze holistische benadering aanpakt.³⁷

³⁶ Cahiers. (2021-9). Monitor jeugdcriminaliteit 2020. Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit.

³⁷ Cahiers. (2021-9). Monitor jeugdcriminaliteit 2020. Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit.

Binnen het thema jeugd(criminaliteit) is een aantal ontwikkelfasen zichtbaar. Allereerst is er jeugd die nog geen criminele carrière heeft, maar heel beïnvloedbaar is (jonge aanwas tussen de 8 en 23 jaar). Vervolgens kan gesproken worden van jeugd die een beginnende carrière heeft in de criminaliteit (doorgroeier, doorgaans vanaf 15 jaar). Als laatste kan gesproken worden van jeugd die in de (ondermijnende) criminaliteit actief is (negatief rolmodel, doorgaans vanaf 18 jaar). Er is sprake van een afglijdende schaal, waarbij het plegen van lichte delicten een indicatie en voorbode kunnen zijn voor het plegen van zware delicten. Vrijwel altijd spelen omgevings- en of risicofactoren een belangrijke rol, zoals een instabiele thuissituatie, 'verkeerde' vrienden, zwakke schoolmotivatie, beperkte financiële middelen, drank- en of drugsgebruik. Globale interventies om dit afglijden een halt toe te roepen zijn moeizaam effectief in te zetten, mede vanwege de noodzaak tot maatwerk. Daarbij lijkt er sprake te zijn van een bepaalde 'drempel'. Wanneer jongeren daarover heen zijn blijkt een weg terug vaak moeizaam realiseerbaar. Dit kan overigens een vrijwillige of (nood)gedwongen keuze zijn. ^{38, 39}

Jeugdcriminaliteit is, zoals eerder benoemd, op een aantal aspecten veranderd. Ten eerste is het verspreid over een groot aantal delicten en incidenten. In mindere mate betreft dit de traditionele High Impact Crime (HIC)-feiten, zoals woninginbraken, diefstallen en straatroven. Steeds meer is er sprake van ernstige openbare ordeverstoringen, bedreigingen, mishandelingen, openlijke geweldpleging, wapenbezit en bezit en of handel in verdovende middelen. Het betreffen incidenten die het gevolg zijn van conflicten die in de digitale (leef)wereld, buiten het oog van de meeste volwassenen, zijn ontstaan zoals het fenomeen drill-raps, alwaar verschillende Zuid-Limburgse gemeenten mee geconfronteerd werden. De huidige jeugdigen (Generatie Z, 1995 - 2010) ontmoeten elkaar digitaal op social media, chatboxen en in games. Dit geldt ook voor jeugdgroepen en of jeugdcriminelen. Hierdoor zijn zij minder zichtbaar in de publieke ruimte. Hun toegang tot kennis en bereik is enorm toegenomen, waardoor (inter)nationale fluïde netwerken zijn ontstaan met jeugdigen die verschillende skills hebben en deze op diverse momenten, in uiteenlopende samenstellingen, inzetten om allerlei soorten strafbare feiten in de fysieke wereld te plegen. ^{40, 41}

Daarnaast zijn nieuwe jeugdcriminelen ontstaan die een aanzienlijk aandeel hebben in de toegenomen gedigitaliseerde criminaliteit. Enerzijds betreft het strafbare feiten zoals aan- en verkoopfraude, betaal-verzoekfraude en sextortion. Anderzijds is er sprake van een toegenomen handel in vuurwerk, verdovende middelen en (3D)(vuur)wapens die in (game)chatgroepen of via het dark web worden aangeboden. Er is ook een nichemarkt ontstaan (crime as a service) waarin jeugdigen met programaskills, al dan niet op specifieke aanvraag, gespecialiseerde producten (kits) ontwikkelen en services aanbieden, waarmee allerlei vormen van cybercrime worden gefaciliteerd, zoals DDoS-aanvallen, phishing, hacking en sim swapping.

³⁸ RIEC Limburg. (2022). *Fenomeenonderzoek Jeugdige Ondernemers Limburg. Er speelt vanalles, maar lang niet alles wordt gezien. Pas als je focus aanbrengt ga je iets zien.*

³⁹ Bureau Beke. (2021). *Misdaad carrières voorkomen en doorbreken. Van analyse van het netwerk naar aanpak.*

⁴⁰ SMV. (2022). *Jong ontspoord in het drugsmilie. En wat wij daar als samenleving tegenover moeten zetten.*

⁴¹ Weijers, I., Ferwerda, H. & Roks, R. (2021). *Verharding van de jeugdcriminaliteit. Het probleem van potentiële doorgroeiers.*

3.4.5 Collectief betekenisvol handelen

Aansluiting vinden op de leef- en beleefwereld van (aanstaande) criminele jongeren, in deze en aankomende generaties, vraagt een digitaal vaardige politie die wijk, web en wereld met elkaar verbindt en vertrouwt op de preventieve maatregelen en vroegtijdige interventies van ketenpartners. Daarin is maatwerk het advies, waarbij vanuit de holistische benadering en context gekeken gezocht moet worden naar de meest passende interventie. Dit kan en moet soms ook een zwaardere straf zijn. Het vraagt voortdurende investering van onze maatschappij die kansen en zingeving biedt om jeugdigen op het rechte pad te houden of daarheen terug te brengen.

De intelligence rondom jeugdige criminelen dient verbeterd te worden, om het fenomeenbeeld geactualiseerd te houden, om de daaruit volgende tactische en operationele analyses het lokaal bevoegd gezag ondersteunen in het positioneren van stakeholders en ketenpartners, maar helpend zijn in de prioritering van lokale opsporingsonderzoeken.

3.4.6. Internationalisering

De ligging van onze provincie in de Euregio en Europa versterkt de mobiliteit enorm. De mogelijkheid om personen, goederen, diensten en kapitaal vrij over landsgrenzen te bewegen heeft directe consequenties voor het politiewerk in Limburg. Onze provincie wordt dagelijks geconfronteerd met de gevolgen van grensoverschrijdende criminaliteit. Veel incidenten die binnen onze provincie plaatsvinden, kennen een internationale dimensie, waardoor veel zaken tijdsintensiever en complex van aard zijn. De nabijheid van hot spots als Antwerpen, het Ruhrgebied, maar ook de kern van synthetische drugs productie in zowel Limburg als Brabant, maken ons gebied bij uitstek een gebied waar criminelen een voedingsbodem hebben. Daarmee is het niet verwonderlijk dat de eenheid Limburg verantwoordelijk is voor de afhandeling van bijna 70% van alle inkomende en uitgaande rechtshulpverzoeken van heel Nederland.

Limburg is voor veel criminelen een kruispunt naar Duitsland, België, Frankrijk en andere delen van Europa. De grensstreek biedt de gelegenheid om de keten van verschillende criminele processen op te delen en over naastgelegen landen te verspreiden. Zo staat Limburg in de top drie binnen Nederland voor wat betreft de Albanese gerelateerde criminaliteit, welke een sterk ondermijnend karakter heeft. Daarmee is het niet alleen van belang inzicht te krijgen, maar ook te houden op de criminele logistieke processen van vervoer, communicatie en geldstromen. Dit zicht kan versterkt worden door meer te investeren in de interne samenhang tussen partners en te komen tot een meer structurele informatie-uitwisseling met de ons omringende landen. Vanuit een financieel perspectief kunnen fenomenen (internationale businessmodellen- en netwerken, witwasconstructies, en grensoverschrijdende geldstromen) nader worden geduid. Deze hangen samen met fenomenen in relatie tot terrorismefinanciering, cybercrime, ondermijning, vuurwapencriminaliteit en migratiecriminaliteit. Naast de eerdergenoemde thema's en rode draden is onze grensligging uitermate geschikt voor de criminaliteitsvorm mobiel banditisme. Dit is overigens niet te omvatten binnen één strafbaar feit, maar de aanduiding voor een veelheid aan delicten (vooral vermogensdelicten), gepleegd door rondreizende dadergroepen die stelselmatig, in wisselende samenstelling en internationaal actief zijn.^{42, 43}

⁴² EGTS (2021). *Jaarverslag Euregio 2020*.

⁴³ Europese Commissie (2021). *Mededeling over de EU-strategie voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit (2021-2025)*.

3.4.7 Collectief betekenisvol handelen

De geografische ligging van Limburg met ongeveer 350 km landsgrens en twee buurlanden betekent veel grensoverschrijdend verkeer van goederen en personen. Dit verkeer vraagt om een opsporingsstrategie op de internationale oriëntatie. In het Strategisch Kader Internationale Politiesamenwerking 2.0 (IPS) zijn de hoofdthema's uit de nationale Veiligheidsagenda in belangrijke mate leidend voor de inzet van politie op internationale samenwerking, met gebruikmaking van het (EU)RIEC, Bureau voor Euregionale Samenwerking (BES) en Internationale Rechtshulp Centra (IRC). Er vindt vergaande afstemming met het OM plaats in relatie tot het maken van keuzen om tot internationale samenwerking te komen, opsporingsonderzoeken te verrichten en allianties te smeden om zo de noodzakelijke barrières op te kunnen werpen, en tevens aan te sluiten bij de belangen van onze buurlanden. Dit laatste wordt bemoeilijkt door verschil in wetgeving en afwijkende strategische prioriteiten.

In de operationele vertaling van dit thema liggen kansen om de heterdaadkracht te vergroten. Vanuit het operationeel centrum wordt de noodzaak gevoeld om bij grote of impactvolle incidenten sneller tot informatievergaring en -deling te komen. Door verschillende divisies en diensten binnen de eenheid Limburg en in gezamenlijkheid met partners zoals de Veiligheidsregio en buitenlandse politiediensten, wordt hieraan gewerkt. Dit vraagt implementatie van nieuwe systemen om in beeld, geluid en door middel van sensing de reactietijd te verkorten en de meest passende inzet te coördineren.

4. Verdeling van de capaciteit

Conform artikel 39 van de Politiewet 2012 wordt de verdeling van politiesterke over de basisteams en districten in het beleidsplan vastgelegd. Het vaststellen van deze formatie betreft een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Alhoewel deze cijfermatige weergave doorgaans als vanzelfsprekend wordt ervaren en ook nu bekend is, kent dit beleidsplan een gewijzigde formatie ten opzichte van het vorige plan. Dit is het resultaat van het 'werklastonderzoek' dat in opdracht van het bestuur uitgevoerd is binnen de basisteams van de eenheid Limburg.

4.1 AEF Werklastonderzoek

Bij de inrichting en vorming van de Nationale Politie in 2013 zijn de voormalige politieregio's Limburg-Noord en Limburg-Zuid samengevoegd, waarbij de formatie van deze teams vrijwel gelijk is overgenomen. Met deze samenvoeging zijn de bestaande, maar verschillende formatieve grondslagen samengevoegd, waardoor de huidige formatietoedeling aan de Limburgse basisteams berusten op een ongelijke verdeelsystematiek. Het gevolg hiervan is, dat in de loop van de tijd een disbalans is ontstaan tussen het werkaanbod versus capaciteitsaanbod van een basisteam. Voorafgaand aan dit werklastonderzoek is veelvuldig en langdurig in het RBO gesproken over de (toewijzing) formatie, bezetting, inzetbaarheid en werkdruk van de basisteams. Deze gesprekken hebben ertoe geleid dat de Regionale Driehoek in 2020 opdracht gaf tot dit werklastonderzoek. Het onderzoek, verdeeld over drie fasen, is uitgevoerd onder aansturing van een bestuurlijke commissie die ondersteuning kreeg van een ambtelijke werkgroep en het onderzoeksbureau AEF.

4.1.1 Onderzoek in drie fasen

Fase 1

In deze fase is de zogenaamde 'lege rekentool' opgezet en werden de werkzaamheden/taken van de politie geïnventariseerd die in het werklastonderzoek zijn meegenomen. Het gaat hierbij om de kerntaken van een basisteam zoals opgenomen in het inrichtingsplan van de Nationale Politie. Tevens werden de gebruikte rekenmethoden vastgesteld en geïnventariseerd welke variabelen noodzakelijk zijn voor de berekening van deze werklast. In het RBO van 28 oktober 2020 heeft de bestuurlijke commissie de opzet van de rekentool gepresenteerd en het vervolgproces toegelicht. In dit overleg hebben de aanwezige RBO-leden unaniem aangegeven akkoord te zijn met de rekentool, waarmee fase 1 was afgerond.

Fase 2

In deze fase is de rekentool gevuld. Dit resulteerde in een overzicht van de procentuele verdeling van de totale werklast over de politie-basisteams. De Regionale Driehoek had hierop de behoefte om het resultaat van het werklastonderzoek te duiden en daaruit een aantal scenario's uit te werken. Om dit te realiseren heeft de Regionale Driehoek besloten een derde fase aan dit onderzoek toe te voegen.

Fase 3

In deze fase is een vertaling gemaakt van de werklastverdeling op de basisteams naar de formatie-verdeling. Daarnaast zijn diverse scenario's uitgewerkt die inzicht geven op welke wijze er met de uitkomsten en effecten van dit werklastonderzoek kan worden omgegaan.

4.1.2 Wat betekent dit onderzoek voor de formatie van de basisteams?

De toegenomen spanningen in de samenleving en de daaraan verbonden politie-inzet, in combinatie met die verdeelsystematiek heeft geresulteerd in een onderzoek dat primair erop gericht is om inzicht te verkrijgen naar de objectieve verdeling van de werklust over de basisteams in de eenheid Limburg. Met andere woorden: hoe verhoudt de hoeveelheid werk van het ene basisteam zich ten opzichte van het andere basisteam. De uitkomsten zijn vertaald naar de formatie van de basisteams, waarbij de gevoelde disbalans in de formatieverdeling correct bleek. Dit betekent overigens niet dat het basisteam dat formatie inlevert het minder druk heeft. Het betekent wel dat bij het ene basisteam sprake is van een grotere schaarste dan bij het andere. Wanneer het totaalvolume gelijk blijft, terwijl het de (bestuurlijke) wens is om de beschikbare formatie voor basisteams opnieuw te verdelen, dan spreken we van een 'herverdeling van schaarste'.

Wanneer het gaat om de totale formatieomvang van de eenheid Limburg, is door de politieleiding meermaals aangegeven dat de formatie te klein is om die politie te kunnen zijn van wat het (lokaal) bevoegd gezag en de veranderende samenleving van ons verwacht en mag verwachten. De doorontwikkeling naar de 'politie van overmorgen' komt hiermee in gevaar. Daarom is parallel aan dit onderzoek een lange termijn beïnvloedingsstrategie uitgezet, zijnde de vorming van het Netwerk Veilig Limburg. Korte termijn wordt verwezen naar paragraaf 2.3 van dit plan.

Zekerheidshalve wordt toegelicht wat het verschil is tussen formatie, bezetting en inzetbaarheid.

- **Formatie** is het aantal vastgestelde formatieplaatsen;
- **Bezetting** betreft het aantal formatieplaatsen die daadwerkelijk door medewerkers bezet zijn;
- **Inzetbaarheid** betreft het aantal uren dat de medewerker daadwerkelijk aan de kerntaak kan besteden. Dit is de bezetting minus ziekteverzuim, vakantie, modaliteiten, Regeling Partieel Uittreden (RPU), zorg-, zwangerschaps- en ouderschapsverlof, CAO à la carte (uren kopen/verkoopen) en opleidingen.

4.1.3 Bespreking uitkomsten werklustonderzoek in het RBO

De voortgang van dit werklustonderzoek, zowel op proces als op inhoud, is in de RBO's van 2021 besproken. Daarbij zijn de volgende procesafspraken gemaakt:

1. Uitgangspunt is het eerlijk en daarmee opnieuw verdelen van de formatie van en over de basisteams.
2. Voor deze herverdeling de 'werklust' als verdeelsleutel hanteren.
3. Deze herverdeling baseren op de uitkomsten van het werklustonderzoek. Dus de formatie van de basisteams in overeenstemming brengen met de uitkomsten van het werklustonderzoek en tevens toekomstige politieformatie voor de basisteams conform deze verdeelsleutel verdelen (zie raadsinformatiebrief van juli 2021).
4. Deze herverdeling feitelijk effectueren bij het vaststellingsproces van het volgende Regionale Beleidsplan Politie 2024 – 2027 en de volledige looptijd van vier jaar benutten om de herverdeling te realiseren.
5. Structureel inzetten op de strategische beïnvloedingsstrategie met als doel de formatie van de politie-eenheid Limburg uit te breiden.

4.1.4 Aanpassing formatie basisteams n.a.v. landelijke ontwikkelingen en eerdere besluitvorming

Niet alleen binnen de eenheid Limburg, maar in heel Nederland staat de bezetting onder grote druk. Aangepaste opleidingstrajecten om het inzetbaarheidsvraagstuk te versoepelen hebben ertoe geleid dat de instroom van nieuwe aspiranten momenteel weliswaar groot is, maar pas medio 2024 merkbaar wordt. Bij de verdeling van nieuwe aspiranten en afgestudeerden van het hoger politieonderwijs wordt nu nadrukkelijk rekening gehouden met de bezetting in de teams. Nadat de uitkomsten van het werklastonderzoek in het RBO van 1 april 2021 werden gepresenteerd, is de formatie van de basisteams in de eenheid Limburg, als gevolg van de uitvoering van het Regeerakkoord 2018, nog op twee punten gewijzigd:

1. Medio 2021 is er 11,4 fte formatiesterkte toegevoegd om de leiding van de basisteams te ondersteunen op de interne bedrijfsvoering. Uitgangspunt bij de verdeling hiervan is: basisteams met een formatiesterkte boven de 150 fte krijgen 1 fte toegewezen, de overige basisteams ieder 0,93 fte.
2. In 2022 is, als gevolg van de laatste tranche vanuit de regeerakkoordgelden 2018, een aanpassing geweest van het aantal aspiranten in de formatiesterkte van de basisteams van -4,6 fte.

4.2 Verdeling formatie over basisteams (op basis van het werklastonderzoek)

Onderstaande tabel geeft de formatie weer inclusief de toegelichte wijzigingen. *

Sector / Basisteam		AEF-formatie apr. 21 (RBO)	Wijziging 2021	Wijziging 2022	AEF-formatie 2022
Noord- en Midden-Limburg	Venray / Gennepe	85,8	0,9	-0,2	86,5
	Horst, Peel en Maas	84,9	0,9	-0,3	85,5
	Venlo / Beesel	181,1	1,0	-0,5	181,6
	Weert	123,7	0,9	-0,4	124,2
	Roermond	103,5	0,9	-0,3	104,1
	Echt	83,9	0,9	-0,2	84,6
		662,9	5,7	-1,9	666,6
Parkstad	Brunssum / Landgraaf	125,9	0,9	-0,3	126,5
	Kerkrade	77,8	0,9	-0,3	78,4
	Heerlen	154,4	1,0	-0,5	154,9
		358,1	2,9	-1,1	359,8
Zuid-West Limburg	Heuvelland	90,3	0,9	-0,3	91,0
	Maastricht	192,8	1,0	-0,7	193,1
	Westelijke Mijnstreek	178,5	1,0	-0,5	179,0
		461,6	2,9	-1,5	463,1
Totaal		1.482,7	11,4	-4,6	1.489,5

*Nb: Alle getallen zijn op één decimaal afgerond. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen optreden.

4.3 Aanpassing van de formatie basisteams gedurende 2024 - 2027

In het RBO van juni 2021 is afgesproken om de formatie van de basisteams gedurende de looptijd van het beleidsplan 2024 - 2027 aan te passen aan de uitkomsten van het werklasteronderzoek. Uitgangspunt hierbij is dat de formatie van een basisteam met maximaal 4% per jaar wordt aangepast. Onderstaande tabel laat zien wat dit betekent voor de formatie van de basisteams over de tijdspanne 2024 - 2027.

Basisteam	Oud	2024	2025	2026	2027	AEF
Venray / Gennep	82,2	1,8	1,3	0,8	0,4	86,5
Horst, Peel en Maas	73,2	5,2	3,6	2,2	1,3	85,5
Venlo / Beesel	165,5	6,8	4,7	2,9	1,7	181,6
Weert	109,2	6,3	4,4	2,7	1,6	124,2
Roermond	95,2	3,8	2,6	1,6	0,9	104,1
Echt	74,2	4,4	3,0	1,9	1,1	84,6
Noord- en Midden-Limburg	599,7	28,1	19,5	12,0	7,3	666,6
Brunssum / Landgraaf	144,1	-5,8	-5,6	-5,3	-1,0	126,5
Kerkrade	80,3	-1,9	0,0	0,0	0,0	78,4
Heerlen	182,2	-7,3	-7,0	-6,7	-6,3	154,9
Parkstad	406,6	-14,9	-12,5	-12,0	-7,3	359,8
Heuvelland	91,7	-0,8	0,0	0,0	0,0	91,0
Maastricht	208,5	-8,3	-7,0	0,0	0,0	193,1
Westelijke Mijnstreek	183,1	-4,1	0,0	0,0	0,0	179,0
Zuid-West-Limburg	483,3	-13,2	-7,0	0,0	0,0	463,1
Totaal	1.489,5					1.489,5

Basisteam	Oud	2024	2025	2026	2027	AEF
Venray / Gennep	82,2	84,0	85,3	86,1	86,5	86,5
Horst, Peel en Maas	73,2	78,4	82,0	84,2	85,5	85,5
Venlo / Beesel	165,5	172,3	177,0	179,9	181,6	181,6
Weert	109,2	115,5	119,9	122,6	124,2	124,2
Roermond	95,2	99,0	101,6	103,2	104,1	104,1
Echt	74,2	78,6	81,6	83,5	84,6	84,6
Noord- en Midden-Limburg	599,7	627,8	647,3	659,3	666,6	666,6
Brunssum / Landgraaf	144,1	138,4	132,8	127,5	126,5	126,5
Kerkrade	80,3	78,4	78,4	78,4	78,4	78,4
Heerlen	182,2	174,9	167,9	161,2	154,9	154,9
Parkstad	406,6	391,7	379,1	367,1	359,8	359,8
Heuvelland	91,7	91,0	91,0	91,0	91,0	91,0
Maastricht	208,5	200,1	193,1	193,1	193,1	193,1
Westelijke Mijnstreek	183,1	179,0	179,0	179,0	179,0	179,0
Zuid-West-Limburg	483,3	470,1	463,1	463,1	463,1	463,1
Totaal	1.489,5					1.489,5

*Nb: Alle getallen zijn op één decimaal afgerond. Hierdoor kunnen kleine afrondingsverschillen optreden.

4.4 Verdeling formatie over sectoren

Eenheid Limburg	Formatie	waarvan	
		Wijkagenten	Aspiranten
Leiding Eenheid Limburg	4,0	0,0	0,0
Staf regionale eenheid	77,9	0,0	0,0
District Noord- en Midden-Limburg	774,1	102,0	105,3
District Parkstad-Limburg	440,2	54,0	56,3
District Zuid-West-Limburg	565,9	69,0	73,2
Regionaal Operationeel Centrum	58,0	0,0	0,0
Regionale Recherche	438,8	0,0	0,0
Regionale Informatieorganisatie	211,7	0,0	0,0
Regionale Operationele Samenwerking	370,6	0,0	0,0
Bedrijfsvoering	28,0	0,0	0,0
Totaal	2969,0	225	234,8

*Nb: Alle getallen zijn op één decimaal afgerond. Hierdoor kunnen kleine afrondingsverschillen optreden.